

140 / 2
1950

№ 2 თებერვალი

1950
თბილისი
საბჭოთავო
საბჭოთავო

შენი ნაწილია

საბჭოთა საქართველოს ჰიმნი

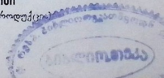
იდიღე მარად, ჩენო სამშობლოვ,
 გმირთა კერა ხარ გაუქრობელი;
 ქვეყანას მიეც დიდი სტალინი,
 ხალხთა მონობის დამამხოველი.
 შენი ოცნება ასრულდა,
 რისთვისაც სისხლი ღვარეო;
 აყვავდი, ტურფა ქვეყანავ,
 ილხინე, ქართველთ მხარეო!
 დიდი ოქტომბრის შუქით ლენინმა
 შენ გაგინათა მთები ქალარავ;
 სტალინის სიბრძნემ ძლევიტ შეგმოსა,
 გადაგაქცია მზიურ ბაღნარად.
 მოძმე ერების ოჯახში
 დამკვიდრდი, გაიხარეო,
 აყვავდი, ტურფა ქვეყანავ,
 ილხინე, ქართველთ მხარეო!
 უხსოვარ დროდან ბრწყინავდა შენი
 აზრი, ხმალი და გამბედაობა;
 დღეს შენს დიდებას, ნათელ მომავალს
 სჭედს სტალინური წრთობის თაობა.
 საბჭოთა დროშა დაგნათის,
 მზესავიტ მოელვარეო;
 აყვავდი, ტურფა ქვეყანავ,
 ილხინე, ქართველთ მხარეო!

საბჭოთა კავშირის გენერალისიგუსი ი. გ. სვალინი

ნაბ. ი. თოდია (ფოტორეპროდუქციის)

სამშობლოს ერთგული უმჯობესი

ატკარსკი-ბერლინი-პრადა-ატკარსკი! — ასეთი წარწერისანი პატარა პიონერული დროშაა გამოფენილი საბჭოთა არმიის მოსკოვის ცენტრალურ მუზეუმში.

ომამდე ეს უბრალო წითელი დროშა, ინახებოდა სარატოვის ოლქის პატარა ქალაქ ატკარსკის მეთხე სკოლის პიონერთა ოთახში.

1941 წელს ატკარსკის სკოლის ბავშვები ფრონტზე მიაცილებდნენ მეომრებს; მაშინ ბავშვებმა აჩუქეს მეომრებს ყველაზე ძვირფასი და საყვარელი, რაც გააჩნდათ — პიონერული წითელი დროშა.

— გამაღობთ ბავშვებო, ვფიცავთ, რომ გამარჯვებით დაგიბრუნებთ ამ დროშას.

საბჭოთა მეომრებთან ერთად ამ პატარა დროშამ გაიარა დიდი სამაგოლა ომის ქარცეხიანი გზა ატკარსკიდან ბერლინამდე.

ატკარსკელმა ბავშვებმა მუდამ იცოდნენ, თუ სად იმყოფებოდა მათი დროშა, მღელვარებით ადევნებდნენ მას თვალყურს და რუკაზე აღნიშნავდნენ მის სვლას ომის გზებზე. სად არაა ნაპყრობი მათი დროშა: ორიოლსა და კუპიანსკში, მერეფასა და პავლოგრადში, კიევისა და ჟიტომირში. საბჭოთა მეომრებთან ერთად გადალახა მან მდინარეები: ვისლა, ნეისე და შპრეე, გაიარა ბერლინისა და პრადის ქუჩები... ეს დროშა ყველგან ამხნევებდა და გამარჯვებისაკენ მოუწოდებდა მეომრებს.

ბტკიცდ შეასრულეს საბჭოთა მეომრებმა ატკარსკელი ბავშვებისათვის მიცემული სიტყვა: ომის შემდეგ დაუბრუნეს დენთისა და

ომის ქარცეხლისაგან ფერზეცვლილი, მაგრამ გამარჯვების შარაგანდელი მოსილი, თავიანთი საყვარელი ომგადახდილი დროშა, წარწერით: ატკარსკი-ბერლინი-პრადა-ატკარსკი. ეს დროშა ახლა, როგორც საბჭოთა არმიის უძღველოების, ხალხისადმი მისი უანგარო სიყვარულისა და თავდადების სიმბოლო, — ინახება მოსკოვის მუზეუმში.

ბევრი იმ მეომართაგანი, რომელთაც ბრძოლის ქარცეხელში გამოატარეს ატკარსკელი ბავშვების პიონერული დროშა, — თვითონ არც ისე დიდი ხნის წინათ იყო პიონერი; მათ სწორედ იმ ატკარსკელი ბავშვების ასაქიდანვე შეისისხლხორცეს სამშობლოსადმი მხურვალე სიყვარული, სამშობლოსა და ხალხისათვის თავდადებას გრძნობა.

განა ამ გრძნობასა და ამ სიყვარულს არ ამქლავებდა მთელი გულით პაეკა კორჩაგინი? — თქონ უთუოდ იცნობთ მას — სამოქალაქო ომის გმირს, ნიკოლოზ ოსტროვსკის წიგნიდან „როგორ იწრთობოდა ფოლადი“. ან იქნებ სიხარულითა და მღელვარებით გიყურებიათ ეკრანზე მისი შეუპოვარი, გამირული ბრძოლებისათვის თეატრგარდელთა წინააღმდეგ.

განა სამშობლოსადმი სიყვარულის უმაღლესი გამოხატულება არ იყო ზოია კოსმოდემიანსკაის გმირობა? — თქვენ უთუოდ იცნობთ ამ გოგონას, მოსკოველ წარჩინებულ მოსწავლეს, შემდეგში პარტიზანს, დიდი სამამულო ომის გმირს, რომელმაც ხალხისა და სამშობლოს ინტერესებს შესწირა თავი.

განა სამშობლოსა და ხალხის უსაზღვრო სიყვარულის გრძნობამ არ ჩააღწინა გმირობა შოთა გამცემლის? — თქვენ უთუოდ გაგიფონით ეს ყოფილი თბილისელი მოსწავლე, დიდი სამამულო ომის გმირი, რომელმაც ბრძოლის მიმე წუთებში გრანატების დიდი კონით შეუეარდა მტრის ტანკს, მტერად აქცია იგი, მაგრამ თვითონაც დაიღუპა, რომ ჩვენი ჯარების წინსვლა არ შეფერხებულიყო.

და ვინ ჩამოსთვლის კიდევ გმირებს, რომლებმაც თავი შესწირეს სამშობლოს თავისუფლებასა და ბედნიერებას.

ხალხი აღიღებს მათ!
ჩამღენი სკოლა ამჯობს მათი აღზრდილი გმირებით.
სწორედ პატრიოტიზმის გრძნობა, სამშობლოსა და ხალხის სიყვარული ალომელებ-

სსრ კავშირის შვიარაღებული ძალების მინისტრი საბჭოთა კავშირის მარშალი **შოთა გამცემლი**

და საბჭოთა მეომრებს და აკეთებინებდა ბრძოლაში ლეგენდარულ საგმირო საქმეებს.

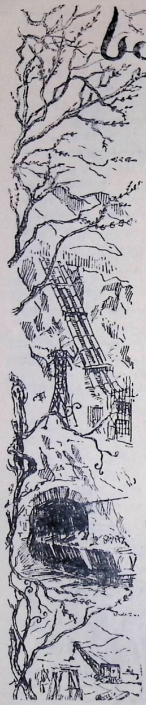
სწორედ პატრიოტიზმი, სამშობლოსა და ხალხის სიყვარული, თავისი სამართლიანი საქმე ხდის საბჭოთა არმიას უძლეველს.

უძლეველია საბჭოთა არმია—სამოქალაქო ომის პირში, 1918 წელს დაბადებული, დიდი ლენინისა და დიდი სტალინის მიერ შექმნილი, ბრძენი სტალინის გენიალური მთავარსარდლობით დაეყვავებული, ჩვენი სამშობლოს ერთგული გუშავი, მშვიდობიანობისა და უშიშროების ბურჯი მთელ მსოფლიოში.

მისი შექმნის 32 წლისთავი აღნიშნა 23 თებერვალს ჩვენმა ქვეყანამ. პიონერული საღამო საბჭოთა არმიას! დიდება და დღეგრძელობა გენერალის-მეს სტალინს!

სათებურელი

ვალმოცინარე თებერვლის მზეო
მომწყურდა გავლა ნაფუზერებზეო, —
ამბობ და ქართლში მოგიხარია...

მაისს არ ვეტყვი, მარტიც არ გვიწყენს:

ქართლში გაზაფხულს თებერვლით ვიწყებთ, —
ასე ვზეიმობთ დიდი ხანია.

ხედავთ! ხეხილებს უჩქროლავთ გული,
რომ მალე ვნახოთ აყვავებული
ჩვენი სამშობლოს მთასა და ბარად,
და სააღერსოდ გვიწვდიან სახეს;
სტალინის სახელს, ბერიას სახელს
მთელ ხალხთან ერთად ლოცავენ მარად.

რომ საქართველოს კილით კიდემდე,
რომელ კუთხესაც თვალსა ჰკიდებდეს,
ზღვად მოსკდეს ხალხის ნაამაგდარი;
რაც ნატვრად ჰქონდათ ქარმაგ წინაპრებს,
ქვეყნის სიკეთედ რაც კი ინატრეს, —
ყველას ხატავდეს ქართლის ბაღნარი.

თავს არ ზოგავდი ჩემო ქვეყანა,
რომ ჩვენ გვესწავლა, ჩვენ რომ გვეხარა;
გვესურს დროშა უფრო მაღლა ავმართოთ
გულში ჩანერგილ ღრმა სიყვარულით,
რომ დაგვხაროდეს, და სიხარულით
მარად ძლიერმა ასე ანათო.

ბაკალა მკველიძე

პირველი წიგნაკრები

საბავშვო საქართველო

მოთხრობა

ნან. შ. ცხადიძის

როცა საშამ შინ პირველად ვიოლონჩელი მოიტანა და ხეში სიმებზე გაუსვა, მისმა პატარა დამ, განცვიფრებულმა ანიკომ უკან მოიხედა, მივარდა ბებიას და კალთაში ჩაუდო თავი. ლეკვი ბასარა, რომელიც იატაკზე თავისთვის მშვიდად იწვა და თვლებმა, წამოხტა, კული ამოიძუა და ოთახს გაცალა. ბებიათ თვლი გააყოლა, მაგრამ კვლიც არ ჩანდა მისი, ანიკოს თავზე ხელი გადაუსვა და უთხრა:

— თქვენც ერთი, მუსიკამ შეგაშინათ! შემდეგ ყური დაუფლო ხრინწიან ხმას, რომელსაც გამოსცემდა მისი შვილიშვილის ვიოლონჩელი, და დასძინა:

— თუმცა, ჯერ მუსიკისა არაფერი ეტყობა.

იმ დღიდან ანიკომ და ბასარამ შეიძულეს ვიოლონჩელი. ყოველთვის, როცა საშამ დასაკრვლად დაჯდებოდა, ანიკო სთხოვდა თავის ძმას ჩქარა დაესრულებინა დაკვრა; ბასარა კი იწყებდა ჩუმად ყმულის და ყურების ბარტყუნს. საშამ, სანამ შეეძლო, ითმუნდა, მაგრამ, როცა ლეკვი წრეს გადადიოდა, ოთახიდან ავდებდა მას. თუმცა ბასარას არ უყვარდა ვიოლონჩელის ხმები, მაგრამ ოთახის დატოვებაც არ სურდა, მით უფრო, როცა ანიკო იქ ეგულებოდა: ეშმაკმა ლეკვმა იცოდა, რომ ანიკო მას დაიცავდა. მაშინ საშამ, ლეკვთან ერთად, ანიკოსაც ავდებდა ოთახიდან.

ისინი გაჯავრებული, კარებს უკან ისეთ აურზაურს ასტეხნენ ხოლმე, რომ ყურთასმენა იყო წაღებული. საშამ თვლი ვერ უდებდა მეცადინეობას. ხშირად თვითონაც ჩაებმებოდა ხოლმე ამ ცელქობა-ხმაურობა-

ში. მაშინ კი ბებია ჩაერეოდა საქმეში; დასვამდა საშას სამეცადინოდ, თანაც გააფრთხილებდა: „უნდა იშრომო, უშრომლად ვერაფერს ვერ მიადწევ“.

ბებია განსაკუთრებულად აქცევდა ყურადღებას თავისი შვილიშვილის მეცადინეობას. იგი მასში ამჩნევდა საკმაო ნიჭს. გარდა ამისა, საშას ბაბუაც ვიოლონჩელზე უყრავდა, — ამის გამო ბებიას ძლიერ სურდა ვიოლონჩელზე დაკვრა ესწავლა შვილიშვილსაც. საშამ კი უხალისოდ მეცადინებდა. მამაკაცის საქმედ არ სთვლიდა მუსიკას. მართალი რომ ვთქვათ, იგი ამ აზრისა უფრო იმიტომ იყო, რომ ასე ფეკრობდა ზოგიერთი მისი ამხანაგი, განსაკუთრებით ფეხბურთის მოყვარული, თავდასხმის ცენტრი — მაკარი. იგი კიდევ დაცინოდა საშას, როცა მას ქუჩაში ხედებოდა ილიამი ვიოლონჩელით. საკვირველიც არ იყო: ინსტრუმენტი თითქმის საშაზე დიდი იყო. მაკარს მწარე ენა ჰქონდა, დამცინავი. საშას თუმცა არ მოსწონდა მაკარის ასეთი თვისება, მაგრამ მაინც ყურადღებას აქცევდა მის სიტყვებსა და სცხეენოდა, მუსიკას რომ სწავლობდა; არაერთხელ უთხოვინა მშობლებისათვის გაენთავისუფლებინათ იგი ვიოლონჩელისაგან, დედ-მამა მაინც და მაინც არ იყვნენ წინააღმდეგი, მაგრამ ბებიას ამის გაგონებაც კი არ სურდა.

რა ეწა საშას, მეცადინებდა, მაგრამ, როგორც იტყვიან, ღიდის გაკირვებით.

ერთხელ საოცრად გააკვირვა ბებიათ საშამ. მასწავლებელმა ყმაწვილს ახალ პიესა მისცა: „სვედიანი სიმღერა“, კომპოზიტორ ჩაი-

კოცვისა. როდესაც საშამ შინ ამ პიესაზე მუშაობა დაიწყო, ბებია სასწრაფოდ შემოვიდა ოთახში და კარებში განჩრდა.

საშას, რა თქმა უნდა, არ ეუცხოვა ბებიას შემოსვლა: იგი სულ ფუსფუსებდა... ახლა კი ჩუმად იდგა. ბოლოს საშა მიბრუნდა ბეზასაკენ და მის თვალებზე ცრემლი შეამჩნია.

- ბებია, შენ ისევ ხახვი დასტერი?
- არა.
- სურდო გაქვს?
- არა.
- შენ განა არ ტიროდი?

ბებია სდუმდა. საშა მიუახლოვდა მას, მოხვდია და კიცნა დაუწყყო. მაშინ უთხრა ბებიამ, თუ რისთვის ტიროდა...

საშამ პირველსავე ვაკვეთილზე რომ შეასრულა „სევედიანი სიმღერა“, მასწავლებელმა შეაქო ყმაწვილი.

— შენ მოგწონს ეს პიესა? — შეეკითხა მასწავლებელი.

— ძალიან, — უპასუხა საშამ. — ბებიამ მითხრა: ამ „სევედიან სიმღერას“ ბაბუაშენი ძალიან კარგად უკრავდა და სწორედ ეს გახდა, თავდაპირველად, მიზეზი ჩვენი დამეგობრებისაო.

მასწავლებელმა სათვალეების ზევიდან გადმოხედა ბიჭუნას და გაიღიმა.

— ეს „სიმღერა“ შენ უნდა დაუკრა ჰოსპიტალში, საშეფო კონცერტზე, — უთხრა მან საშას.

განცვიფრებულმა ყმაწვილმა თვალები დააჭყიტა, გაუკვირდა — იგი არასოდეს არ გამოსულა ხალხის წინაშე. ვაი თუ დაჭრილებსაც ისევე დასცინონ მას, როგორც მაკარმა დასცინა? ომია, და ეს კი თავისი „სევედიანი სიმღერით“ მოსულაო!

— იგი რომ სევედიანია? — შეეკითხა საშა მასწავლებელს.

— მერე რა ვუყოთ? შენ ეგონია დაჭრილებს მარტო ახიარული მუსიკა მოსწონთ? აქ უფრო სხვა რატეა საჭირო, ჩემო მეგობარო! — კარგი შესრულებაა საჭირო. შესძლებ?

საშამ ერთბაშად ვერ გასცა პასუხი.

— ვეცდები.

— ეცადე. ახლა წადი და გულდასმით მოაკვირე ხელი მუშაობას.

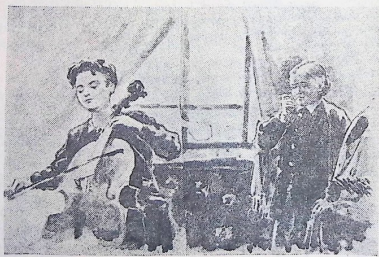
საშა ჩაუჯდა სამუშაოს. ბასარამ დაიწკაწკავეა, მას უკვირდა, — როდის იყო, რომ საშა ვაკვეთილდან დაბრუნებისთანავე იწყებდა დაკვრას? აღრინდა. საშამ ხეში გამოიყენა დასამშვიდებლად. ანთო წინაღულდა... მოკლედ რომ ვთქვათ, ჩვეულებრივი ამბავი დატრიალდა. საშა იძულებული იყო, მოეკრაბა ძალა და ორივე გაეგლო ოთახიდან.

საშა აღარ გასულა მათთან. რამდენიმე დღე ჩვეულებრივზე უფრო ბეჯითად შეცადინებოდა.

იმ კვირა დღეს, როცა მას უნდა დაეკრა ჰოსპიტალში, უფროსები შინ არ იყვნენ. დედ-მამა სანიტარულ თბომაველზე მუშაობდნენ და სადღაც იყვნენ წასული, ბებია კი მეზობლად წავიდა, რაგორც თვითონ ამბობდა, საჭაერო თვადცვის წრეში სამეცადინოდ.

თბილი დღე იყო. გაზაფხული დგებოდა. მერცხლები ჯერ არ მოფრენილიყვნენ, მაგრამ ბელურების ქვიცილ-ხივილი იკლებდა არე-მარეს.

საშამ ფანჯარაში გაიხედა. მზეს გაეშრო დილის წვიმისაგან დასველებული ქვაფენილები. აიღო თავის ვიოლონჩელი და დასთან ერთად გასწია ჰოსპიტლისაკენ. სრულიად არ ფიქრობდა დის წაყვანას, მაგრამ მეტი გზა არ იყო, მარტო ხომ არ დატოვებდა პატარას? ბასარამ თვითონ გადასწყვიტა რო-

გორ უნდა მოქცეულიყო: უკან გამოუდგა და პირველსავე გზაჯვარედინზე დაეწია მათ. როცა სამივენი ჰოსპიტლის ბაღში შევიდნენ, მასწავლებელი წინ შემოხვდათ.

— ეს რა ამბავია?!—თქვა მან ცოტა არ იყო მწყურალად.

—ეს ამბავი კი არა, ბასარაა,—იწყინა ანიკომ და სიბრაღელის თვალით გადახედა ბასარას.

ისინი მალე დარბაზში შევიდნენ. საშა მასწავლებელს გაჰყვა, ანიკო წინა რიგში დაჯდა. დარბაზი გაქედილი იყო მეომრებით. არასოდეს არ ენახა ანიკოს ერთად ამდენი დაქრილი ადამიანი. ზოგს ფეხი ჰქონდა მეხეუელი, ზოგს ხელი, ზოგსაც თავი. ყველა კონცერტის დაწყებას ელოდა. აი ფარდაც გადასწიეს. სცენაზე ვიღაც მომღერალი გამოვიდა. დარბაზში ჩურჩული და ხმაურობა შეწყდა. ანიკოსაც უნდოდა წყნარად დამჯდარიყო. მაგრამ ვერ ახერხებდა.

საშას გამოსვლის დრომ მოაღწია; იგი სცენაზე მოკრძალებული გამოვიდა, დარბაზს თვალი მოაწვია და დაინახა, რომ ანიკო ორ ოფიცერს შუა ჩამჯდარიყო. ერთ მათგანს მკერდზე ოქროს ეარსკვლევი უბრწყინავდა. ანიკო ფეხებს აქანაუვებდა და აქეთ-იქით აცეცებდა თვალებს.

„რას ცქმუტავს ეს გოგო!“ — გაიფიქრა ყმაწვილმა.

საშას ეტყობოდა, რომ ღელავდა, მაგრამ მაინც კარგად ეჭირა თავი. გულისყურით უსმენდნენ და თანდათან გამხხნედა. მთელი მონღოლებით ცდილობდა კარგად დაეკრა.

მასწავლებელი როიალზე აკომპანიმენტს უკრავდა და დროდადრო კმაყოფილი ღიმილით გახედავდა.

როცა საშამ დაასრულა თავისი „სიმღერა“, დარბაზში შექუხარე ტაში გაისმა. ანიკოს მეზობელი ოფიცერი, რომელსაც დიდი უღვაშები ჰქონდა, ყვარჯენს ურახუნებდა იატაკს და „ყოჩაღ ბიჭო, ყოჩაღ!“ გაიძახოდა. მერე ოქროსეარსკვლევიანმა სთხოვა ანიკოს საშასათვის დაემხნა. როცა საშა მოვიდა, მოეხვია მას და მადლობა გადაუთხადა.

ბიჭუნას გამალებით უცემდა გული. ხუპრობა ხომ არ იყო—საბჭოთა კავშირის გმირი ეხვევოდა და ჰკოცნიდა მას. მერე რისთვის? იმისთვის, რომ იგი კარგად უკრავდა ვიოლონჩელზე!

დიდუღვაშიანმა ოფიცერმა ანიშნა გმირ ოფიცერზე და მოულოდნელად თქვა:

—ოდესღაც ეს ჩვენი მაიორი — ანტონ სემიონიჩი სწავლობდა აი ასეთ ციმბალზე.

— კმარა, ვასილ ფეოდოროვიჩი.—სცადა მაიორმა შეეჩიერებინა იგი. უღვაშიანი კი განაგრძობდა:

— მაგრამ ყველაფერი ისე შეტრიალდა, რომ მან ხელი მოჰკიდა სხვა მუსიკას—არტილერიას. არა უშვას, სხვათა შორის, კარგი მუსიკა მოასმენინა გერმანელებს, გაიღიმა და ჩუმად დასძინა:—სწყინს, როცა ვიოლონჩელს ციმბალს ვეძახი.

„ნეტავ აქ იყოს ახლა მაკარი, —რას იტყობა?“ — გაიფიქრა საშამ.

მათთან მოდიოდნენ დაქრილები. ყველა

მათგანს ხელში რაღაც ეჭირა და ლაშობდა ბავშვებისათვის ესიაშოვებინა: ზოგი ვაშლს აწვდიდა მათ, ზოგი ნამცხვარს, ზოგი თხილს. ერთმა ხაჭაპურის ნაჭერად კი შესთავაზა ბავშვებს. ყველაფრიდან ჩანდა, რომ ბავშვების აქ ყოფნა მათ უხაროდო და აღუღვებდათ კიდევ. ეს ჩანდა მათს ჩემ ალერსიან განაზრევადში, ამოხვარში, ყოველი მათგანის სურვილში ახლოს მისულიყო ბავშვებთან. ვინ იცის, რა ფიქრებს არ აღუძრავდნენ ეს ბავშვები თითოეულ მათგანს! შეიქალბა ზოგს თავისი მშობლიური ქალაქი, თავისი ოჯახი მოაგონა, ზოგსაც თავისი საშუალო ადგილი და ამხანაგები, ან სკოლა, იმისაკენ მიშვავლი, წვრილმანებამდე ნაცნობი ქუჩით...

ვასილ ფეოდოროვიჩმა ენერგიულად გადააქნია თავი.

— ხედავ, როგორ ვისმენდნენ? — მიმართა საშას, — ყოველმა ჩვენგანმა შესანიშნავი წუთები განიცადა, და ეს მხოლოდ შენი მუსიკის მეოხებით, ჩემო პატარავ. როცა ასეთს რამეს განიცდი, გაგახსენდება, რაც დაგტოვებია მშობლიურ ადგილებში, კიდევ უფრო მძაფრად მოგინდება გაანადგურო მტერი.

საშა მისჩერებოდა თვალბეჭეში ვასილ ფეოდოროვიჩის და აღტაცების გამო სიტყვის თქმას ვერ ახერხებდა.

საშა დაფიქრებული ბრუნდებოდა შენიშვნებისკენ. გზად ისევ მაკარი მოაგონდა. — და უცებ, რაღაც საოცრად, სწორედ მაკარი შეეფთა წიხ. იგი შორიდანვე დამცინავად უღიმოდა.

— გაოგებისთვის აწირიხინებდი ამ შენს ინსტრუმენტს?! — უთხრა მაკარმა.

საშას ეწყინა და გაბრაზებულმა უპასუხა: — გაიუფლი! შენ არაფერი არ გესმის.

— რაო? — გაახსულდა მაკარი, — აბა, გაიმეორე!

— გავიმეორებ, დიახს!.. შენ მართო ის შეგიძლია, რომ კარში პენალტიდან შეაგდო აეროთი.

— ხა, ხა, ხა! — ისე ჩაიხიხითა მაკარმა, თითქო ძალიან სასაცილოდ მოეჩვენა საშას ხათქვაში.

— დიახს, ხა, ხა, ხა, — გასცინა საშამ. — მე გძირების წინაშე ვუჭრავდი, იცი შენი და ისინი არამც თუ დამცინოდნენ, შემაქეს კიდევ.

— აი, ტყუილი. — არა ვსტყუი. არა თუ შემაქეს, ნანობდნენ კიდევ, რომ მათ არ იცოდნენ ვილონიხელზე დაეკრა, — გადააჭარბა საშამ. მას ძალიან უხდოდა ერთბაშად დაემარცხებია მაკარი.

— წადი და ეს ზღაბრები ბებიაშენს მოუქვი.

— ბებიას მე მოუყვები, — ჩაერია უცებ ანიკო, — საშა კი მართლა შეაქეს.

— შენ ჯერ ცხვირი მოიწმინდე, — შეაწყვეტისა მაკარმა, — შეაქეს!.. შენმა ძმამ გასწავლა, როგორ იცრუო, არა?

— შენ თვითონ გაქვს მოსახოცი ცხვირი, — გაცხარდა ანიკო.

— შენ თვითონ ხარ ცრუ, — დაეხმარა ანიკოს საშა.

მაკარი ახლოს მივიდა საშასთან და მუშტით დაემუქრა.

— აბა გაბედე! — საშამ გამომწვევად წამოიწვია და ისინი ერთმანეთს მიეჯახნენ.

ანიკო უცქერდა მათ გაწითლებულ, გაბოროტებულ სახეებს და უცებ აღრიალდა.

ბასარა იქვე აღმოჩნდა, დაიყვინძა, — იგი გულადი ლეკვი იყო!

მართალია რომ ვთქვათ, საშა არა ხელსაყრელ მდგომარეობაში იყო: ერთ ხელში ვილონიხელი ეჭირა, რომელიც ამავე დროს თავისუფალ მოძრაობასაც უშლიდა... მაგრამ იგი უკან არ იხევდა.

— შენთან არ მინდა საქმე მჭონდეს, — მტკიცე, ბოხი ხმით სთქვა მაკარმა მან იგრამბო, რომ დღეს საშასთან ვერაფერს ვააწყობდა.

— არ ვინდა! — გააჯავრა საშა, — ძალიანაც

გინდა, მაგრამ გეშინია.

მაკარი უკვე აღარ უსმენდა, შემობრუნდა და წაიდა. საშა ვასცქეროდა მიმავალ მაკარს. იგი გრძნობდა, რომ ამერიიდან აღარ შეუშინდება არც მაკარს და არც მის დაცინვებს.

კმაყოფილმა საშამ სწრაფად განაგრძო გზა. ანიკო ფეხდაფეხ მისდევდა. სხვა დროს იგი წინ გაიქცეოდა, ან უკან ჩამორჩებოდა, მაგრამ ახლა ძმას ხელი მოჰყვოდა და უთხრა: — მომეცი ნოტები, მე წაიპოვილებ.

შემდეგ ბასარა დიდხანს ვერ შეეგუა იმას,

რომ საშა სულ უფრო იშვიათად გამოჩნდებოდა ხოლმე მათთან სათამაშოდ; ანიკოს კი, მის ერთგულ მეგობარს, თვითონ გაჰყავდა ბასარა ოთახიდან, როცა ბასარას არ სურდა მოესმინა ეს „უსიამოვნო“ ხმები. საშაც, თითქოს განგებ, სულ უფრო მეტ ხანს უჯდა ვიოლონჩელს.

...ხოლო ბებეის უხაროდა, უკვირდა კიდეც, რომ მარტო მან კი არა, უფრო მეტად მეომრებმა, მამაცმა მეტრბოლებმა ჩააგონეს შვილ-შვილს მუსიკის ასეთი სიყვარული.

29

ნ ე ლ ი

იხარულით გაიღიმებენ მზის სხივები, როდესაც ჩვენს ქვეყანას დაანათებენ.

ვარსკვლავნი უფრო ხალისიანად იწყებენ ციმციმს, როდესაც ამ ქვეყნის თავზე შემოაღამდებათ.

ეს ქვეყანა საბჭოთა საქართველოა.

განა მარტო მისი სილამაზე ჰზიბლავს ყველას?! მისი გმირული წარსული, მისი ნათელი, კომუნისტის მზით გაბრწყინებული აწმყო შარავანდედით მოსავს მის სახელს.

აი გორი, ლამაზი და მომზიბლავი.

აქ ამ კობტა ქალაქში დეკემბრის სუსხიან დილას მსოფლიო პროლეტარიატის მზემ ამოანათა.

1921 წლის 25 თებერვლიდან საქართველო ამ მზის სხივებით არის განათებული.

29 წელია ამ მზის ნათელში ჰყვავის საბჭოთა საქართველო.

არმაზ სანდლიძე

თბილისის ვაჟთა 1-ლი სკოლის VIII კლასის მოსწავლე.

ბუნების კანონი შეადლო

უღამ უყვარდა ნანიკოს
ყვავილთა ნაზი ციმციმი:
ეხმელას მორცხვი ამოსვლა,
იების ლურჯი სიცილი,
ქოჩორა ხრიზანტემები,
გვირილა ყვითელთვალეზა,

იასამანის კუნწულა,
მიხაყის აელვარება,
დიდილოების ღიმილი,
ეარდის წითელი დროშანი
და მაღალ ფეხზე შემდგარი
მთის ფერგამკრათალი შროშანი.
ერთი რამ კი არ მოსწონდა
და აფიქრებდა ნიადაგ:
აი, პატარა იები,
შროშანიც მდგარი ზვიდად:
პაწაწა ია სუნს აკმევს,
სურნელით დაბინდულია,
მთის შროშანს ტანადს, მშვენიერს
სუნი არა აქვს სრულიად.
ამას ვერ შერიგებოდა,
ეს აწუხებდა ძალიან:
— რა უხეირო წესია!
რა ცუდი სამართალია!
და როცა წამოიზარდა,
ბუნების კარი შეადლო,
ბუნების ფეთქვას იღუმაღს
ნორჩი ხელები შეახო.

თქვა: «რა წარმტაცი რამ არის!
რა ჯადოსნური სამყარო!
იგი იმისთვის შექმნილია,
რომ კაცის გული ახაროს!»
აღარ იზიდავს ნანიკოს
ტოლ-შეგობრებში გართობა:
მას უნდა გამოასწოროს
ბუნების უსამართლობა.
მოიშველია წიგნები,
აღმზრდელთა სიტყვა მზიანი.
— მიჩურინელი ვიქნები! —
ფიქრობდა ნანი სიამით.
შინ ყვავილნარი გამართა,
თვალის ჩინივით უქვლიდა,
პატარა იყო გოგონა,
შრომობდა დიდის გულითა!
აილო ია ლურჯთვალა,
მთის შროშანს დაუქმობილა,
ბევრჯერ დაამყნო, დასთესა...
უქმყოფილოც ყოფილა;
მაგრამ ბოლო დროს მიიღო
ნაყოფი რამ სხივისანი:
იის სურნელით შემკული
მთის ტანწერწეტა შროშანი!
ყვავილა უცხო ყვავილი
და ამ ყვავილის ღეროდან
ბუნება ადამიანის
ძლიერებაზე მღეროდა!

ბერიკა მიქელაძე

მებრძოლის სიმკურა გელაღზე

ამეა და ციდან მომზიბლავედ
გადმოპყურებს მებრძოლს თეთრი მთვარე...
მწვიდობის და ჩემი ქვეყნის მცველად
დამაყენა მშობლიურმა მხარემ.

ახლა, როცა ცაა მოვერცხლილი,
ტყის ფოთლებში მოშრიალე ნიავს—
ჩემი ფიქრი და ოცნება ტყბილი
კრემლისაკენ ალტაცებით მიაქვს.

სადაცა ვარ, ყველგან გხედავ თვლით,
რასაც ფიქრითა და ოცნებით ვხატავ,
მხოლოდ შენსკენ, საყვარელო სტალინ,
გაზაფხულის ნარნარ ნიავს ვატან.

ზღვის გადაღმა ვხედავ—მახვილს ლესავს,
ომის შავი აჩრდილი რომ დადის,
ფხიზლად ვდგავარ და სამშობლოს ზეცა
თავზე მხურავს, როგორც მუზარადი.

მე სამშობლოს ტრფიალი ნაქვს ფარად,
გზას მინათებს შენი თვალთა მზერა,
ამიტომაც, დიდო, სტალინ, მარად
მე ბრძოლაში გამარჯვება მჯერა.

გულს მიმღერებს, სიხარულით მინთებს
შენი სიბრძნე, ბშობლიურო სტალინ,
ჩვენი ქვეყნის პატარებს თუ დიდებს—
შენსკენა აქვთ მოპყრობილი თვალი.

იისფერ ცას რომ არ უჩანს ბოლო,
ვარსკვლავებით მოკედლილი ელავს,
ჩემი გულიც, წარფელი გულიც, მხოლოდ
შენ შეგზარის—უსაყვარლეს ბელადს!

ღამეა და ციდან მომზიბლავედ
გადმოპყურებს მებრძოლს თეთრი მთვარე
მწვიდობის და ჩემი ქვეყნის მცველად
დამაყენა მშობლიურმა მხარემ.

მიხეილ ზანგუარაშვილი

პიონერებს არჩევნების შესახებ

სსრ კავშირის უმალღესი საბჭო

12 მარტს საბჭოთა ხალხი მივა საარჩევნო ყუთებთან და ხმას მისცემს სახელმწიფოს უმაღლეს ორგანოში ასარჩევად თავის საუკეთესო შვილებს, იმათ, ვინც თავიანთი ცხოვრებით და მოღვაწეობით დაამტკიცეს სამ-შობლოსადმი, ლენინ-სტალინის დიდი პარტიისადმი უსაზღვრო ერთგულება.

12 მარტს ჩვენი ქვეყანა ირჩევს სსრ კავშირის უმაღლეს საბჭოს. რა არის უმაღლესი საბჭო? — აი ამ კითხვაზე გვიპასუხებს ქვემოთ მოყვანილი სტატია, რომელიც გაზეთ „პიონერსკაია პრავდაში“ იყო დაბეჭდილი.

უპკველია ბევრ თქვენგანს უნახავს თავისი მასწავლებლის ან კოლმეურნიკობის თავმჯდომარის, ან მეზობელი პროფესორის, მქსოველი ქალის, ორთქლმალის მემანქანის მკერდზე პატარა, წითელი ნიშანი — მინანქრის ბიირალი, რომელსაც ოჭროს ასოებით აწერია: „სსრკ უმაღლესი საბჭო“.

ის ადამიანები, რომელთაც მკერდზე მიბნეული აქვთ ასეთი ნიშანი, სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს დეპუტატები არიან. მათ ჩააბარა ჩვენმა ხალხმა სახელმწიფოს მართვა-გამგეობა.

ჩვენს ქვეყანაში მთელი ძალაუფლება მშრომლებს, ესე იგი თვით ხალხს ეკუთვნის, ხალხი თავის წილიდან ირჩევს ყველაზე ღირსეულ ადამიანებს მშრომელთა დეპუტატების საბჭოებში. მათ, საბჭოებს აბარებს ხალხი ძალაუფლებას. აი რად ეწოდება ჩვენს სახელმწიფოს საბჭოთა სახელმწიფო.

ჩვენში ყოველი სოფლის ცხოვრებას სასოფლო საბჭო მართავს. სოფლებს ჯგუფი რაიონს შეადგენს, და მას რაიონული საბჭო მართავს. ჩვენში ყოველ ქალაქში არის საქალაქო საბჭო. * რაიონებისა და ქალაქების ჯგუფი კი ოლქს შეადგენს, და მას საოლქო საბჭო მართავს.

იმაზე კი თუ რა არის უმაღლესი საბჭო, ლაპარაკობს მისივე სახელწოდება. სიტყვა „უმაღლესი“ ნიშნავს „ყველაზე მაღალს“, „ყველაზე მთავარს“. ჩვენი სახელმწიფო თექვსმეტი მოკავშირე რესპუბლიკისაგან შედგება. ზოგერთი მათგანის უმადღენლობაში კიდევ ავტონომიური რესპუბლიკები შედის. ყოველ მოკავშირე და ავტონომიურ რესპუბლიკაში არის უმაღლესი საბჭო, რომელიც ამ რესპუბლიკის სახელმწიფო ხელისუფლების უმაღლეს ორგანოს წარმოადგენს.

* დიდი ქალაქები ჩვენში რაიონებდ არის დაყოფილი და ყოველ ასეთ ქალაქში, საქალაქო საბჭოს გარდა, კიდევ რაიონული საბჭოებიც არის.

შენ, რასაკვირველია, იცა, რომ საბჭოთა ხალხი სტალინური კონსტიტუციის მიხედვით ცხოვრობს. ჩვენი სახელმწიფოს ეს პირობები კანონი — საბჭოთა სოციალისტური რესპუბლიკების კავშირის კონსტიტუცია — მიიღო და დაამტკიცა სახალხო წარმომადგენელთა ყრილობამ — საბჭოების საგანგებო VIII საკავშირო ყრილობამ. იმ დროიდან კონსტიტუციის შეცვლის ამ შეესების უფლება მხოლოდ უმაღლეს საბჭოს აქვს, რომელიც ასევე უმადგება ხალხის წარმომადგენლებსაც — დეპუტატებისაგან.

დეპუტატად 1.300-ზე მეტ კაცს ირჩევენ. ისინი ჩვენი ქვეყნის სხვადასხვა კუთხეში ცხოვრობენ და მუშაობენ. წელწადში კი ორჯერ სხდომებზე იკრიბებიან. ყველა დეპუტატა ამა თავშეყრას უმაღლესი საბჭოს სესია ეწოდება. სესია ჩვეულებრივ რამდენიმე დღეს გრძელდება, რის შემდეგ დეპუტატები კვლავ ბრუნდებიან თავიანთ ქალაქებსა და სოფლებში. შემდეგ სესიაზე ისინი დაახლოებით მხოლოდ ნახევარი წლის მერმე იკრიბებიან. ამ დროის განმავლობაში, სასესიათაშორისო პერიოდში, უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმი ახორციელებს უმაღლეს ხელისუფლებას. პრეზიდიუმი უმაღლესი საბჭოს პირველსავე სესიაზე ირჩევენ დეპუტატთაგან. იგი შესდგება პრეზიდიუმის თავმჯდომარის, მისი თექვსმეტი მოადგილის, მდივნისა და პრეზიდიუმის თხუთმეტი წევრისაგან. უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმი სცემს სხვადასხვა ბრძანებულებას: თუ საჭიროა, ნიშნავს მინისტრებს; ნიშნავს ელჩებს სხვა სახელმწიფოებში; ორდენებითა და მედლებით აჯილდოებს წარჩინებულ მოქალაქეებს, ამტკიცებს ზელმეყრულებებს, რომლებსაც საბჭოთა კავშირი სდებს უცხოეთის სახელმწიფოებთან, და სხვ. პრეზიდიუმი მთელი თავისი საქმიანობის ანგარიშს აბარებს უმაღლეს საბჭოს.

უმაღლესი საბჭო კვების აგრეთვე საბჭოთა კავშირის მთავრობას, რომელსაც სსრ კავშირის მინისტრთა საბჭო ეწოდება. მთავრობა შესდგება მინისტრთა საბჭოს თავმჯდომარის, მისი მოადგილეებისა და მინისტრებისაგან. მთავრობა ყოველდღიურ ზელმეყრულებას უწევს ქვეყნის მთელ ცხოვრე-

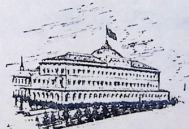
ბას, ხოლო თითოეული მინისტრი ხელშეკრულებას უწევს სახელმწიფო მართვადგეგმობის ცალკეულ დარგს. მაგალითად, ქვანახშირის მრეწველობის მინისტრი ხელშეკრულებას უწევს ქვანახშირის ამოღებას; მსუბუთი მრეწველობის მინისტრი — ქსოვილების, ტანსაცმლის, ფეხსაცმლის გამოშვებას; გზათა მინისტრი მართავს რკინიგზებს, ხოლო შეიარაღებული ძალების მინისტრი — არმიას, სახელდრო-სახელგაო ფლოტს, სამხედრო ავიაციას.

მთავრობას და თითოეულ მინისტრს მთელი თავისი მუშაობა ისე მიჰყავთ, რომ უმაღლესი საბჭოს უმაღლესი საბჭოს მიერ დამტკიცებულ კანონებს. მთავრობაც მუდამ აბარებს თავისი მუშაობის ახგარიშს უმაღლეს საბჭოს.

ჩვენი ხალხი წარმატებით ამთავრებს ომისმემდგომი სტალინური ხუთწლიანი შესრულებას. კანონი ამ ხუთწლიანი გეგმის დიად სამუშაოთა შესახებ, რომელთაც ბევრად უფრო გააძლიერეს და გამაღძირეს ჩვენი ქვეყანა, ოთხი წლის წინათ დაამტკიცა უმაღლესი საბჭომ. და მხოლოდ უმაღლესი საბჭოს მიერ ამ კანონის დამტკიცების შემდეგ, 1946 წელს შეუდგა მთავრობა ხუთწლიანი შესრულების.

სწორედ ასევე, უმაღლესი საბჭო ამტკიცებს სახელმწიფო ბიუჯეტს — სახელმწიფო შემოსავალ-გასავლის გეგმას ერთი წლისათვის. ყოველი საქმისათვის, რაც ჩვენს ქვეყანაში სრულდება, — მინდორსაცავი ტყის ზოლების დარგვა იქნება თუ მრავალმეილებიანი დედებისათვის ცულაბი დახარების გაწევა, ახალი არხის აგება თუ სკოლების აშენება, — საჭიროა მნიშვნელოვანი თანხების დახარჯვა. სახელმწიფოს შემოსავალ-გასავლის დამტკიცების უფლება კი მხოლოდ უმაღლეს საბჭოს აქვს. სანამ უმაღლესი საბჭო არ დაამტკიცებს ეონონს ბიუჯეტის შესახებ, მთავრობას არ შეუძლია ხარჯოს სახელმწიფო სახსრები.

უმაღლესი საბჭოს გარეშე ჩვენს ქვეყანაში არც ერთი კანონი არ მიიღობა. ამიტომაც ვამბობთ, რომ საქანონმდებლო ძალა უფლება უმაღლეს საბჭოს ეკუთვნის. მთავრობას კი ეკუთვნის აღსრულებითა და განკარგულებითი ძალაუფლება.

ბუნების გამოკვლევა

უხის მერქანში მოკონავს წყალი
და იღვიძებენ რტოზე კვირტები.
მზემ დაანათა მთებს ოქროს თვალი
და ჯღურტულეებენ ხეზე ჩიტები.

დაზუნუნებენ ფუტკრები გზაზე,
და გაზაფხულის მახარობელი
შემოკვიკვიკდა მერცხალი ბანზე
დიდი სიცოცხლის საგალობელით.

ხეზე კვირტები ახელენ თვალებს.
მზეს უცინიან ბერი თელეებიც,
მთებზე დარჩენილ თოვლის თეთრ ლაქებს
წამოეპარნენ თავს ენძელები.

მწვანე გაზაფხულს უხმობს ხეხილი.
იღვიძებს ვაზი ფიჭრში წასული.
სახლის წინ ბოძზე გადაგრეხილი.
მერცხლის ბუდეგთან ბანზე გასული.

და მოუხენელი მიწის მკვეთელი
ბელტებს სახნისი ეძგერა დილით,
შედრკა ყამირი გაუტეხელი,
მიწაში ფესვებს გაუფრთხა ძილი.
გადახნეს ირგვლივ ვრცელი მინდვრები,
ლევის მიწა და იღვიძებს ველი!
გაზაფხულს უხმობს მწვანე კვირტები
აღრე მოსული ენძელას ყელით.

სადღაც ტყის პირას კვლავ „კაფე-თესეს“
სოფელს გასძახის ხიდან გუგული,
და მიაქვს ნიავს სერიდან სერზე
ჩვენი ტრაქტორის მკვეთრი გუგუნი.

ქალებში გუთანს მოსდევს გუთანი
და მიწის წვენი ჩადგა ხის კანში,
დათბა ამინდი, დედაფუტკარიც
კვლავ განუწყვეტლივ ფუსფუსებს სკაში.

მუხის მერქანში მოკონავს წყალი,
ველს ნაკადული ებუტბუტება
და მწვანედ გაშლილ კვირტების თვალით
იღვიძებს დიდი დედაბუნება.

ვალვა ფორჩხიძე

ბორის ჩხიძე

მოთხოვნა

ნახ. ა. ხალაბუღიას

ალეირის ერთ პატარა ნავსადგურში ყველა ამჩნევდა სხვადასხვა ენაზე დამტკრეულ-ლად მოლაპარაკე ყმაწვილს.

ისეთი ნიჭიერი, კონტა ტანადი და თვალადი ჭაბუკი, თანაც მარჯვე, ძნელად თუ ენახა ვისმე.

ამიტომაც ბედნიერად თვლიდნენ ფაშა ჰუსეინ ბეის, რომელსაც ეს ყმაწვილი სტამბოლიდან ალეირს ჩადისული ტყვეებით მოუტარებდა თურქისაგან სულ იაფად ეყიდნა.

«გურჯი ბიჭი!» — ასე ეძახდნენ ყმაწვილს ნავსადგურში.

გურჯიც მზად იყო ყველასათვის ესიამოვნებინა. ხავსადგურის მოქალაქენი სულსა და გულს, სავაჭროსა და ქონებას ენდობოდნენ გურჯ ბიჭს.

მხოლოდ ბრესტიდან მოსულმა, ოცდაათ ქვემეხიანი ფრეგატის* კაპიტანმა აითვალისწინა ის. დანახა თუ არა მკვირცხლი და მოღიშარი, ხელმარდი და დაუზარელი გურჯი ბიჭი, ხელქვეითები გააფრთხილა:

— თვალყური გეჭიროთ, ვანა შეიძლება ასეთი ყმაწვილი ტყვეობას შეურიდგეს?! აქ სხვა რამ ამბავია!

მეზღვაურებიც ფრთხილობდნენ. აღევნებდნენ თვალყურს. ჩქარა კაპიტნის ეჭვი გამართლდა.

მეთვალყურე მეზღვაურმა შეამჩნია, რომ ღამე, როგორც კი ნავსადგურის მკვიდრნი დაიძინებდნენ და ცაზე მთვარე ამოვიდოდა, — გურჯი ბიჭი ზღვის პირად მოიპრინდა, პირქვე დაწვებოდა სილაზე, ნიკაპს ხელებზე დაიერდნობდა და გაშტერებული ვასკეპროდა რეიდზე იალქნებგაბერილ, მოტივტავე ფრეგატს.

ასეც მოახსენეს მეზღვაურებმა კაპიტანს.

* ფრეგატი — ძველბურთი სამხედრო სამანქანო გემი.

— შეიპყრეთ! — ბრძანა კაპიტანმა. ღამით მეზღვაურები მიეპარნენ მოთვალ-თვალე ბიჭს, დაიჭირეს, თვალები აუხვეიეს და მორიგით შეაგდეს ფრეგატის გემბანზე.

— აქ რათ დავხეტები, რას უთვალთვალ-ლებ? — ჰკითხა კაპიტანმა გურჯ ბიჭს.

— მომწონს თქვენი გემი. ასეთი მშვენიერი რამ ჩემს დღეში არ მინახავს, მერე დაროგორი კეთილი მეზღვაურები არიან ზედ! მიუყარებელ იზგოსილებს კი არა ჰკვანან!

— უთხრა პატიმარმა. — აი თურმე!... — გაუჭილიყავა კაპიტანმა, მე კი არა მჯერა, დაფქვი რაც იცი და ვისი მოგზავნილიცა ხარ!

— მე ფაშა ჰუსეინ ბეის ტყვე ვარ, პატრონო!

— თვალს ნუ გვიბამ! — შეჰყვირა კაპიტანმა. — წაიყვანეთ, სიმართლე ათქმევენით, თუ გაგიძალიანდით — სცემეთ!

მეზღვაურებმა ხელი მოავლეს გურჯ ბიჭს.

— უცემრად გეტყვი, ოღონდ ფრანკებო, ვაფიცებით თქვენს თავისუფლებისათვის მებრძოლ სამშობლოს, არ გამოთვლიათ!

კაპიტანი მობრუნდა, მეზღვაურებმა ერთმანეთს გადახედეს. ასეთი დაფიცება მათ პირველად გააგონეს და, ცოტა არ იყოს, ნამუსში ჩაყარდნენ.

— სთქვი! — უბრძანა ისევ კაპიტანმა.

— მე მონად არ დავბადებულვარ და არც მოკვდები მონად.

— მერე! — მოუთმენლად წამოიძახა ერთმა მეზღვაურმა.

— ნუთუ ასეთ მშვენიერ ფრეგატს და მის ვაჟკაც მეზღვაურ-მსახურებს არ შეუძლიათ თავისუფლების მოპოებისათვის ხელი გამოიწყოფონ?

— გადასეთ ნაპირზე! — გაცა კაპიტანმა ბრძანება და გემბანი დატოვა.

— რას გეძახიან, ბიჭო? — ჰკითხა ახლა გურჯის იმ მეზღვაურმა, ნაპირზე რომ შეპყრო ის.

— ჯოჯოკს! — სევდიანად ამოსთქვა ბიჭმა.

— ჩვენებურად ეაკი! აბა, მოეშაადე: გაეცალე გემბანს.

— მე კი თავისუფლება მერჩია! — ჩაილაპარაკა ეაკმა და მძულარე ცრემლები წასკდა.

— ვართ თუ არა ფრანგები?! — წამოძახა ისევ იმ მეზღვაურმა და ამხანაგებს გადასედა. — დავმალეთ!

ეაკს ტილო შემოახეიეს და ორმა მეზღვაურმა ვერწო კიბით ფრეგატის ფსკერზე ჩაიყვანა. აქ შემოხსნეს ტილო... ერთი კვირის ცურვის შემდეგ ეაკი ღამით ბრესტის ნავსადგურში გადმოსვეს.

— თავისუფლება მაქვს! — თქვა ეაკმა და სამუშაოს ძებნას შეუდგა. დიდხანს უსაქმოდ დაეხეტებოდა ქუჩებში. შიშვლილი თვალები უბნელდებოდა.

II.

— წამოდი ჩემთან, ენახოთ როგორი მუშაკაცია ხარ, გამოსაცდელად ხუთი წლის ვადა მომიცია. მერე კი ხელფასსაც დაგინიშნავ და იქნებ დაგასახლო კიდევაც. — შესთავაზა ერთხელ ერთმა ფრანგმა ქაბცილიულ ეაკს.

— მერე და რაზე მიატუშავებ? — მაინც კითხა ეაკმა დამტვრეული ფრანგულით.

— ყველაფერი უნდა გააკეთო. ჯერჯერობით კი წისქვილში დავაყენებ, ეს ხუთი დღე გარდამეცვალა ბებერი მეწისქვილე.

ისედაც შიშვლილსაგან დასუსტებულ ყმაწვილს სულ გამოეღია ძალა მეზღვებში. რაღა წისქვილი უხსენა დამტვრეულმა? აღარც კი ასკოვდა და აი, სად მოავიწყეს: ეაკის მამას შორეთლ აწყურში, სარწყავი არხის ნაყურებზე, კანკურების ჩრდილებში, პატარა ბუტულა წისქვილი ჰქონდა. სწორედ იმ წისქვილის ეზოში დაემართა ის უბედურება პატარა ჯოჯოკს.

შუადღით მამა ქროხის მოსაძებნად გავიდა დიდი მდინარის მტკვრის პირად. ჯოჯოკს ხელთ წერაქვი ექიარა. ღიღინით კოლდა წისქვილის მოცვეთილ ქვას... დედას კი სოფლიდან ნაშუადღევს ქმრისა და შვილისათვის გული სათქვავი და სადილი უნდა ჩამოეტანა. ყმაწვილს მოულოდნელად ვილაცევი დაესხნენ თავს. პირში ბურთი ჩაუდგეს, ხელები გაუტრეს უკან, ტომარაში ჩააგდეს და გზას გაუყენეს.

ცხრა მთას იქით ამოიყვანეს სინათლეზე. მერე უბედურება უბედურებას აუკიდა. პირველად სტამბოლში გაჰყიდეს, მეორედ — ალიერში. და, აი, ამ მწარე მოგონებებით გაოგნებულ ეაკს ახლა კვლავ მოესმა ხმა:

— აბა, აი, წისქვილი!

ფართო და გრძელფრთხიანი ქარის ბორბალი გულის მომწყველი ჭრიალით ტრიალებდა. მიგნიდან სარეკელას ხმაური მისწვდა ეაკის ყურს. მას სიხარულის ქრუანტელმა დაუარა.

მართალია, რუხე აშენებულ ჯოჯოკის მამის ბუჭულას სულაც არა ჰგავდა ეს ფრთხანი წისქვილი, მაგრამ მაინც მშობელივით საყვარლად წარმოუდგა იგი. ჯერ სარეკელა გადაჰკიცნა, მერე ხეშირას ჩაეკრა.

ახალგაზრდა მეწისქვილემ მალე და შორს გაითქვა სახელი.

ქალაქიდანაც კი მოჰქონდათ მასთან საუბრავი. დამქირავებელი კმაყოფილი იყო.

გავიდა გამოცდის ვადა. დამჭირავებელი აქებდა ეპას, ეპატრეებოდა, ისევე დარჩენილიყო ძველ პირობებში. სიტყვას გადაუხვია: ხელფასის დანიშნვნაზე და დასახლებამზე უარი სტიკა.

ისევე ცისა და გზის ამარა დარჩა უკვე დავაქაცებული ეპაი. ეს კი იყო, რომ ახლა მას ნაცნობები ჰყავდა და ფრანგულიც ჩინებულად იცოდა. ახალი სამუშაოს შოვნის თადარიგს შეუდგა. დაუთვლებოდა ქუჩებსა და ბაზრებში.

III

— სალამი ეპა! — მოესმა ერთხელ მას ბაზარში. ეპამ მიიხედა და დანახა სწორედ ის მეზღვაური, რომელმაც ბრეტის ნავსადგურში გადმოსვა იგი.

— გაგიძარჯოს! — უბასუხა ეპამა. — დავაქაცებულხარ! ჩასს საქმე ჩინებულად მიგყავს! — უთხრა მეზღვაურმა.

— ძერე და რა ჰყრია დავაქაცებამში? — ისევე უსახელოდ და ულუქმაპუროდ დავეხეტები.

1785 წლის შემოდგომა იყო. საფრანგეთის საზღვაო სამინისტრო ამჟებრდა კაპიტანს ლა პერუსს, — გამგზავრებულყოი გემებით დედამიწის გარშემოსავლელად და ახალი მიწების აღმოსაჩენად.

— ეპა! — დაიწყო მეზღვაურმა: — ღარიბი კაცისათვის გათენებას ჯერ მაინც ბევრი უკლია. იქნება ჩვენი, ზღვაში სამუშაოდ წაოსვლას გაბედვ? მხოლოდ წინასწარ გაფრთხილებ, რომ დედამიწის გარშემოსავლელად და ახალი ქვეყნების აღმოსაჩენად ემზადება ჩვენი ახალი, გაბედული კაპიტანი ლა პერუსი. სრულიად ადვილი შესაძლოა დავაღუთოთ კიდეც.

— თქვენთან ჯოჯოხეთშიც წამოვალ, — აღტაცებით წამოიძახა ეპამა. — კაპიტანი ლა პერუსი მეც გამოგონია. გაბედულ მეზღვაურს ეძახიან. დედამიწის გარშემოვლას კი, აბა, რა ბედნიერება შეეღებება!

— მომწონს ეგ სიტყვა, ეპა! — თქვა მეზღვაურმა. წაიღეთ, ახლავ წარგადგენ ჩემს უფროსებთან. დაებრუნდებით და, კაპიტანს ლა პერუსს, შენს დამჭირავებულს კი არა ჰგავს, თვითონ იზრუნებს შენს მომავალზე.

IV.

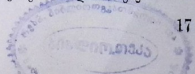
იალქნიანი ფრეგატები, წესისამებრ, ზარბაზნები გრილოთ გავიდნენ ნავსადგურიდან. ევროპის ნაპირებთან მგზავრობა კარგად მიმდინარებოდა. ეკვატორთან მიახლოებისას კი გაძნელდა ცუფვა. ქარიშხლისაგან ამთავრებულ ტალღები და ტროპიკული სიციხეები მოსვენებას არ აძლევდნენ მეზღვაურებს.

ეპაი ტემზე მუშაობდა. ადგილიდან ადგილზე ტვირთი ვადაჰქონდა. საგზლად წაყვანილი ცხვრების, ღორების, ქათმების და ძროხების მოვლაც მისი მოვალეობა იყო.

ერთი წლის მოგზაურობის შემდეგ გემებმა სამხრეთ ამერიკას შემოღარეს და წყნარ ოკეანეში გავიდნენ.

აქ დაიწყო ყველაზე ძნელი გზა. ოკეანე წყნარი კი არა, გაცი აღმოჩნდა. ბუმბერაზი ტალღები ნადოტებივით აქანავენდნენ ვემებს. თვეები გადიოდა. არსად ნაპირი, არსად კუნძული. დაიქანცნენ მეზღვაურები. ზოგს ტროპიკულმა ციებამ დარია ხელი, ზოგს ცინგამ ცბილები დაეყრევინა. კაპიტანი, რაც შეეძლო, ზრუნავდა ხელქვეითებისათვის. მაგრამ ერთმა ძნელად გასათვლი სწინებელმა შემთხვევამ კინალამ დაღუპა მეზღვაურები.

ნორთი ჰავის გამო სარდაფებში პურის ფქვილს ობი მოეკიდა — გამწარდა. იმ ფქვილისაგან მომზადებულ სალფაეს ადამიანები კი არა, ღორებიც კი დინეს არიბებდნენ. გემებზე შიმშილობა შეიქნა. ნაპირ

ჩი არ ჩანდა, და თუნდაც რამდენიმე თვის შემდეგ გამოჩენილიყო, უდაბურ ადგილებში ფქვილის შოვნის იმედი არავის ჰქონდა. კაპიტანმა შიმშილის თავიდან ასაცილებლად ბრძანა, გემებზე მარაგად წამოღებული ხორბალ-როდინებში დაენახათ, ფქვილად ექციათ.

ცდა უშედეგოდ დასრულდა. დანაყოფი ხორბლიდან ხაბაზებმა პური ვერ გამოაცხეს. ამასთან გემების ყველა მეზღვაურს რომ ერთად ენაყა ხორბალი, დღეში ათი კაცის საყოფსაც ვერ დანაყავდნენ.

— არაფრად არ ვარგა დანაყოფი ხორბალი.—განაცხადეს ხაბაზებმა.—მეზღვაურებმა პირში ვერ ჩაიყარეს დანაყოფი ხორბლის პური.

შიმშილისაგან ღონემიხილი მეზღვაურები ვეღარ უშკლავდებოდნენ ოკეანის ტალღებს. გემებს დაღუპვის საშიშროება ჩასაფრებოდა.

ერთ დღეს საგონებელში ჩავარდნილი ლაპერუზი, კაპიტნის აივანზე გამოსული, დამწუხრებული გასცქეროდა უსაზღვრო ოკეანის ამობოქრებულ ზედაპირს. გემებს გააფთრებული ზვიგენების* ჯოგები მისდევდა უკან. რამდენიმე დღის წინათ დაფორებული ხარის ბარძაყები გადაჰყარდა ოკეანეში მეზღვაურებმა. ზვიგენები დაეხვივნენ და ძვლებიანად გადაჰყლაპეს. ეს ბედი მოელოდათ ახალი ქვეყნების აღმოჩენით დაინტერესებულ მეზღვაურებსაც.

— შეიძლება, ბატონო?! — გაიგონა ხმა მწარედ დაფიქრებულმა კაპიტანმა. მან მოიხედა. დაინახა გემის მსახური, რომელსაც პირიდან არ იცნობდა, რადგანაც ეს მსახური გემების მართვაში არავითარ მონაწილეობას არ იღებდა.

ეს იყო ქაკი.

— რა გნებათ?—მკაცრად მიუგო კაპიტანმა.

— მომეცით ნება წისქვილი ავაგო. — სთხოვა მან და გასწორდა.

— დიახ, ნამდვილი მეწისქვილე ხარ. — აღმოჰხნდა დაჯავრიანებულ კაპიტანს. ამ საუბრის შემსწრე მეზღვაურები სიცილს ძლივს იკავებდნენ.

— დიახ, მეწისქვილე ვარ.—გაბედულად წარმოთქვა ქაკმა. — მაშაც მეწისქვილე

მყავდ- აწყურში. მეც, თვითონ, მეწისქვილე ვიყავი საფრანგეთში. დამქირავებელმა მომატყუა, ხელფასი არ გამისწორა და ვერ დავეხსახლე.

— წყნარი ოკეანის ტალღებზე ხომ არ გნებათ აავით წისქვილი?!—დასცინა კაპიტანმა ქაკს.

— არა, თქვენო აღმატებულეებავ! მე ოკეანის ტალღებთან რა მესაქმება. ჯანდაბას მაგ გიყი წყლის ტალღები. მე წისქვილს გემბანზე ავაგებ.—აუღელვებლად თქვა ისევ ქაკმა.

დამსწრე მეზღვაურებმა ახლა პირზე ხელეი აიფარეს — კაპიტნის ახლოს სიცილი არ წაგაცდესო.

— და მინც როგორ აპირებ გემბანზე წისქვილის აგებას?—გაჯავრდა კაპიტანი.

— სამზარეულოში, ბატონო, ორი დიდი სალესი ჩარხი დგას. მე გავსინჯე ისინი და არაფრით არ ჩამოუფარდებიან თავისი სიდიდით და ხარისხით მამაჩემის პატარა წისქვილის ქვეს. ფრთები კი აქვე შეგვიძლია დავამზადოთ ფიცრებისაგან.

— ყოჩაღ, ააგე!—ბრძანა ქაკის კეთილშობილ განზრახვას სწრაფად მიხვედრილმა კაპიტანმა.

ახმაურდნენ ცულები, ახმაურდნენ შალაშინები. მეორე დღეს, დილით, გემბანზე ნამდვილი ქარის წისქვილი ბრუნავდა.

სალამოს კი ხაბაზებმა, რამდენიმე თვის შემდეგ, პირველად, გემრიელი ფუნთუშები გამოაცხეს. მეზღვაურებს ღონე შეემატათ, მოკეთდნენ. ახლა გემები გულადად მიარღვევდნენ ოკეანის ტალღებს. ნაჯახმეცს გემრიელი პურით დანაყრებული. მეზღვაურები გემბანზე გამოვიდნენ. მადლობის ნიშნად ქაკი ჰაერში შეაბურთავეს და დასძახეს:

— გაუმარჯოს მეწისქვილე ქაკს!

* ზღვის ონავარი თევზი.

***

შიმშილს გადარჩენილი მეზღვაურები გა-
ნაგრძობდნენ ზღვების და ოკეანეების შეს-
წავლას.

ორი წლის შემდეგ ისინი მიადგნენ ნახე-
ვარკუნძულ კამჩატკას. შეცურდნენ ავაჩინის
უბეში. აქ ისინი დასასვენებლად და სასმელ-
საჭმელის შესაძენად შეჩერდნენ უკვე საყ-
მაოდ მოზრდილ ნავსადგურ პეტროპავლოვ-
სკში.

რუსმა მეზღვაურებმა სიამოვნებით მიი-
ღეს გაბედული ფრანგი მეზღვაურები. გაუ-
მასპინძლდნენ, შეუსწორეს რუკები, ბევრა
უცნობი სრუტეები და კუნძულები ასწაე-
ლეს.

ფრანგებმა სოხოვეს რუსებს ექსპედი-
ციის ანგარიშები ფოსტით გაეგზავნათ საფ-
რანგეთში.

ეს ფოსტა, რომელმაც აზიის და ევროპის
გაელით პარიზს მიადწია, უკანასკნელა
ცნობა იყო ლა პერუზის ექსპედიციის შესა-

ხებ. ორმოცმა წელიწადმა გაიარა, რაც აღ-
რავინ იცოდა რამე ამ ექსპედიციის ბედზე:
არ დაეწყებოდა იგი მხოლოდ ახალგაზრდა
კაპიტანს დიუმონ დიურვილს, რომელიც
გამგზავრა მის საძებნად. დიუმონ დიურ-
ვილი ხანგრძლივი ძებნის შემდეგ, 1828
წლის 17 მარტს მიადგა ახალი გებრიდების
კუნძულებს. აქ, ერთ კუნძულზე მან აღმოა-
ჩინა პატარა ძელური სახლი. ამ სახლში მრ-
ვალი წლის განმავლობაში ეცხოვრათ ლა
პერუზის გემის მატროსებს. აქვე ნახა
დიუმონ დიურვილმა ბრინჯაოს ზარბაზნები
და ზარები, ლა პერუზის გემების სახელებს
წარწერიით, და ყველაფერი თავის გამებზე
დატვირთა საფრანგეთში წასაღებად.
დაწერილებითი ცნობების შეკრება კი, თუ
როგორ დაიღუპა ლა პერუზის ექსპედიცია
და მათ შორის გონიერი მეწისქვილე ჯოჯი-
კი, ოკეანის საიდუმლოებად დარჩა, რადგან
დიუმონ დიურვილმა ცოხტალს ვეღარავის
მიუღწერა.

პიონერული ნიშანი

რაც შაცხარა ნიშანი
და რამდენის არის ჰიქმული...
ის შაფაღუზს, რთმ შუე ვიყთ
ღირსყოლი ლენინოლი!

ბუნე ჰოლთნი რთმ ანთივ,
ჩუმი გულის ცემით ვათოთმ.
აჩასთდეს არ ჩაქრუმა,
აჩასთდეს არ დაათოვს...

არც რწმინდა იყის:
„— მუღამ მზად ვარ“ —
არ დავარდუფ არასთდეს,
გაგიზბრდუმი და მის ნაცვლად
შუე დავიზრუფ შკრდეს ორდესს.
ასლთ, ვიდრე შაცხარა ვარ,
და მოსწავლის სამოსს ვიღვამ,
ლენინოლის ეს ნიშანი
ღირსყოლიდ მსურს დავიღვს!

შახანან ნალარიშვილი

ტყის მეფე

ნახატი გ. ჩირინაშვილისა

იოჰან ვოლფგანგ გოეთე

ეს ვინ მიჰქრის ასე გვიან ღამით, ბნელში, ქარში?
მამა არის თავის შვილით, მიჰქრის სწრაფად რაშით;
ხელთ უჭირავს თავის ბავშვი სათლთად და თბილად,
მას უპყრია ის უშინრად, ეფერება ტკბილად.

— ჩემო ვაჟო, ასე შიშით რისთვის ძალავ სახეს?
— ხედავ მამა ტყის მეფესა, რომ მიქადის საფრთხეს?
ტყის მეფე სჩანს შემწარავი, გვირგვინით და კუდიო!
— ეს ნისლია, ჩემო შვილო, თავისივე ბურთი.

„ბავშვო ნაზო, საყვარელო, წამო ჩემთან ერთად!
მრავალ ლამაზ გახართობით ვითამაშებ შენთან;
იქ ზღვისპირას ბევრი არის ყვავილები ჭრელი,
დედაჩემსა შენთვისა აქვს ოქროს სამოსელი“.

— ჩემო მამა, ჩემო მამა, ნუთუ შენ არ გვისწის,
ჩუმად მეფე რას მბირდებო, ან რა სიტყვებს მესვრის?
— დამშვიდდი და, ჩემო შვილო, იყავ მუდამ წუნარი,
მხოლოდ გამხმარ ხარ ფოთლებში დაზღუნუნებს ქარი.

„განა არ გსურს, ნაზო ბავშვო, რომ წავიდეთ ერთად?!
ჩემს ქალებს სურთ, რომ შევამკონ მრავალ ლამაზ-ფერად.
მღერით თამაშს მოგიწყობენ, ჩაებმიან მწყრივად,
დაგარწვენ, გაცეკვენ, გიმღერებენ ტკბილად“.

— ჩემო მამა, ჩემო მამა, ნუთუ შენ ვერ ხედავ,
რომ ტყის მეფის ქალიშვილი, იქ, წუვდიადში სხედან?!
— ჩემო ვაჟო, ჩემო შვილო, მას მე ვხედავ ზუსტად,
მოჩ.ჩს ძველი საბალახო—გადამწვარი რუხად.

„მიყვარხარ და მხიბლავს შენი ეგ ლამაზი სახე,
რადგან არ გსურს მორჩილება, ძალას მოვიხმარებ“.
— ჩემო მამა, ჩემო მამა უკვე მტაცა ხელი
და ტყის მეფემ მომაყენა ტყივლები მწველი..

მამა შიშობს, მიაჭენებს, მიჰქრის სწრაფად რაშით,
ხელთ უპყრია მას თავისი გულმკვნიარე ბავშვი.
დიდი ტანჯვით ეწოს აღწევს, სურს შეაღოს კარი,—
მ.გრამ უკვე მის მკლავებში ბავშვი იყო მკვდარი.

თარგმანი გერმანულიდან შ. გ. ბიზანიშვილისა

თბილისის უცხო ენათა ს.პ. პეღ. ინსტ. მე-IV კ.სტუდენტო

სრულიად კდილობდნენ ამერიკელები მიჩურინის გადაბირებას

ამერიკის ჩრდილოეთ ნაწილში — კანადაში ხშირად იცის ძლიერი ყინვები. და, აი, ერთხელ კანადიდან მიჩურინმა მიიღო წერილი. კანადელები მიჩურინს სწერდნენ, რომ უკანასკნელ ზამთარში ძლიერი ყინვებისაგან მათ დაეღუპათ ყველა ალბალო, გარდა ერთი ჯიშისა.

ეს ჯიში იყავნ ვლადიმერის-ძე მიჩურინის მიერ იყო გამოყვანილი და რომელიღაც გზით ამერიკაში მოხვედრილა. ასედაც ეწოდება: „მიჩურინული“.

კანადელები ჭებითა და მოკრძალებით სთხოვდნენ მიჩურინს, რომ გაეგზავნა მათთვის მის მიერ გამოყვანილი ჯიშები, რაც შეიძლებოდა ბევრი.

მოზიბილავი წერილის მიუხედავად, მიჩურინი არ ჩქარობდა ოკეანისიქითა მებაღეების თხოვნის შესრულებას.

„პირველ რიგში მშობლიური რუსი ადამიანებისათვის გამომყავს ჩემი ახალი ჯიშები...“ — ფიქრობდა ის.

ამერიკელები არ წყნარდებოდნენ. რამდენიმე ხნის შემდეგ მიჩურინთან კონსოლში ჩაივდა ამერიკელი, მაგრამ არა უბრალო ვინმე, არამედ პროფესორი, სახელდობრ ფრანკ ნორის შეიორი.

ამერიკელს ეცვა კარგი, ფართო კუბოკრული პალტო და ეხურა ასევე კარგი ქუდი. მიჩურინს, რომელც შეიორს თავის ბაღში შეხვდა, ეცვა უბრალოდ. ამერიკელმა მიჩურინი პირველად ბაღის უბრალო მუშად მიიღო.

ივანე ვლადიმერის-ძე არ ჩქარობდა თავისი ვინაობის გამოქვადენებას, მაგრამ მეიორი მალე მიხვდა, რომ მის წინ იყო თვითონ მიჩურინი.

ამერიკელმა პროფესორმა დაიწყო მიჩურინისადმი „თანაგრძნობის“ გამოცხადება:

— საკვირველია და გაუგებარი, ბატონო მიჩურინ, რატომ თქვენი მთავრობა არ გაძლევთ საჭირო დახმარებას?

იმ დროს კი რუსეთს მეფის მთავრობა განაგებდა. იგი ნაკლებად იყო დაინტერესებული მიჩურინის შრომითა და მიღწევებით და არავეითარ დახმარებას არ აძლევდა მას.

— და კიდევ უფრო საკვირველია, — განაგრძობდა ამერიკელი, — რომ თქვენ ერთნა, ყოველგვარი დახმარების გარეშე, შესძლებული ასეთი შესანიშნავი ბაღის მოწყობა.

იმ დროში მიჩურინის ბაღი მართლაც ყოველმხრივ შესანიშნავი იყო. „ჩინურის“ ტოტებს ეკიდა ახალი ჯიშის მსხვილი, ლამაზი ვაშლები: „კანდილ-ჩინური“, „შაფრან-ჩინური“, „ბელფორ-ჩინური“. მიწშიღველად გამოიყურებოდნენ მიჩურინის ცნობილი მსხლები, ტყბილი და სურნელოვანი

„ბერე - ზამორისა“, „ბერე - გამარჯვება“,
ბაღში არსებული ალუბლისა და ქლიავის
ჭიშკების უმრავლესობა გამოყვანილი იყო
მიჩურინის მიერ. ამით ვარდა, მიჩურინის
შეძლო სტუმრისათვის ჩვენებათა თავი-
სი ჩრდილოეთის ყურმენი და ყინვაგამძ-
ლე გარგარი. ვინ მოსთვლის სხვა რამდენი
სიკეთე იყო კიდევ ბაღში: ყოლო „გიგან-
ტი“, მყვალე „უზუმოსავლიანი“, მოცხარი
ალუბლისხეულა ნაყოფებით... ვარდები,
მთის შროშანები!

ამერიკელი უსაზღვროდ იყო აღტაცებუ-
ლი, რომ მან ნახა მიჩურინის ბაღი.
ბოლოს, ღრმა პატივისცემით და მოკრ-
ძალებით, ამერიკელმა პროფესორმა მიჩუ-
რინს უთხრა:

— მე ჩემმა თანამემამულეებმა გამომე-
ზავენს იმისათვის, რათა ამერიკაში მიგიწ-
ვიოთ, ბატონო მიჩურინ... ჩვენ, ამერიკე-
ლები, იმდენად მდიდრები ვართ, რომ შეგ-
ვიძლია ვეყიდოთ ყველა თქვენი ხე, ფესვები-
ნად ამოვხაროთ ისინი და შევფუთხოთ,
როგორც საქირაო... და, თქვენს ქონებას-
თან და ოჯახთან ერთად, დავტვირთოთ
სპეციალური გემი. მოგვეციტე მხოლოდ
თქვენი თანხმობა, და ყველაფერი ეს დაუ-
ყოვნებლად იქნება გაკეთებული.

აღვილი არ იყო თავისი სამშობლო ქვეყ-
ნის — რუსეთის ერთგული, პატრიოტი მი-
ჩურინის გადაბირება.

მიჩურინმა გადაჭრით უარი განაცხადა.
ახლა მან ხმამაღლა წარმოსთქვა ის, რასაც
ფიქრობდა კანადიდან წერილის მიღების
შემდეგ.

— მე არასოდეს არ დავტოვებ ჩემს მი-
წას და ჩემს ხალხს, რომლისთვისაც ვშრო-

მობ მთელ ჩემს სიცოცხლეში...— ასე
ყალ და მტკიცედ უპასუხა მან ამერიკელს.
ამაოდ განაგრძობდა ამერიკელი პროფე-
სორი ფრანკ ნორის მეოთხე მიჩურინის გა-
დაბირებას სხვადასხვა სიკეთისა და სიმდი-
რის დაბირებით, რომელთაც, მისი სიტყვით,
მიჩურინი მიიღებდა ამერიკაში გადასვლის
შემდეგ. ივანე ვლადიმერის-ძეს ამისი მოსმე-
ნაც არ უნდოდა.

ამერიკელი პროფესორი მეოთხე გაწბი-
ლებული გაემგზავრა ოკეანისიქით.
მაგრამ ამერიკელები ამით არ დაშვებულე-
ბულან.

რამდენიმე ხნის შემდეგ მიჩურინმა ხე-
ლახლა მიიღო წერილი, ამჯერად უკვე ამე-
რიკის მთავრობისაგან.

ამერიკელები ისევ იმეორებდნენ, ახლა
მხოლოდ წერილობით, ყველა იმ „მომჯა-
დობელ“ დაბირებას, რაც ადრე სიტყვე-
რად იყო თქმული.

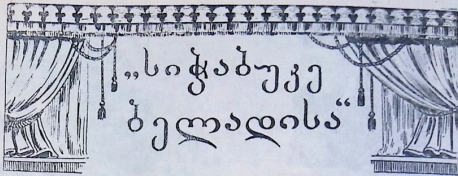
„თქვენ შეგიძლიათ ამერიკაში ამოიჩრა-
ოთ რომელიც გინდათ ადგილმდებარეობა,
რომელიც მხოლოდ თქვენ, ბატონო მიჩუ-
რან, მოგეწონებათ, ისეთი ადგილმდებარე-
ობაც კი, რომელიც მოგაგონებთ თქვენს
საცხოვრებელ ადგილს რუსეთში... — სწერ-
დნენ ამერიკელები. — ჩვენ მოგვემთხროთ
გინდათ, დახმარებებს და, ამასთან ერთად,
8.000 დოლარს წმინდა ოქროთი...“

ამჯერადაც ვერ მოაჯადოვა მიჩურინი
ამერიკელმა ოქრომ, — ამ წერილს მან მტკი-
ცე უარი თუპასუხა.

მიჩურინი თავისი ხალხის ერთგული დარ-
ჩა და სიკვიდილამდე ერთგულად ემსახურა
თავის სამშობლო ქვეყანას.

„სიტყაბუკე ბელადისა“

თბილისის მოზარდმაყურებელთა სახელმწიფო ქართული თეატრის სპექტაკლი.
გ. ნახუტრიშვილის პიესა; გ. ჟურდის დადგმა.

შომდინარე წელს თბილისის მოზარდმაყურებელთა სახელმწიფო ქართულმა თეატრმა განახორციელა დრამატურა გ. ნახუტრიშვილის პიესა „სიტყაბუკე ბელადისა“, რომელიც დადგა რეჟისორმა გ. ჟურდულმა.

პიესა ასახავს დიდი სტალინის სიკეთეს სეროდს, როცა იგი სემინარიაში სწავლობდა და თავისი ნიჭითა და მაღალი გონებით, ცოდნის შეძენისაკენ თავისი შეუპოვარი მისწრაფებით, განცვიფრებამი მოჰყავდა ყველა. თვით სემინარიის ხელმძღვანელი ხელმძღვანელებიც კი იმუღებულნი იყვნენ ელიარბინაჟი ქაბუკი სოსოს დიდი ნიჭი და ერუდიცია. მათ აფრთხობდა ახალგაზრდა სოსოს ნიჭი და ცოდნა. ისინი აშკარად ამჩნევდნენ, თუ თავიდანვე როგორ შეეცურა იყო მიმართული ადრე გათვითცნობიერებულნი, სამართლიანი და გაბედული ქაბუკის ეს ღირსეული თვისებანი იმდროინდელი სკოლის საზოგადო რეჟიმისა და მეფის უკუღმართი ხელისუფლების წინააღმდეგ, მშრომელთა კეთილდღეობისათვის საბრძოლველად.

მარტო სემინარიაში წარჩინებული წყაფით როდი ემაყოფილებოდა ქაბუკი სოსო, — იგი მუშათა რევოლუციურ-მარქსისტულ წრესაც წარმატებით ხელმძღვანელობდა, იზრუნდა გასაოცარ კონსპირაციულ ნიჭსა და უნარს, რაც ესოდენ ბაჟირო იყო მეფის შავნები ხელისუფლების დროს მუშათა რევოლუციური მოძრაობისათვის ხელშეწყობისათვის გასაწყობად.

...იხსენება ფარდა. სცენაზეა ქაბუკი სოსო ჯულაშვილი — ნიჭიერი, ქვიანი, დიწყი, მზურვალად დაწაფილი მარქსიზმს, მოხალისე ლენინის ზიარებით, აღსავსე ნატარით — იხილავს დიდი მასწავლებელი.

სცენაზეა სოსო ჯულაშვილი, სემინარიის „სულიერ მამათა“ რიხხვან და შეტევან ნიჭიერი, მოკლე პასუხით რომ იგერიებენ.

სცენაზეა ახალგაზრდა ჯულაშვილი, ვინც მართალი სიტყვით, ნათელი აზრით, ანდამტავით იხილავს მუშათა ვულსა და გონებას.

მაგონა, აი, არენაზე გამოჩნდნენ ჯამუში და ეანდარმები.

სცენისაკენ მიმართულია აღღვებული მაყურებლის მთელი გულისუერი — სწორუპოვარ ქაბუკს საფრთხე მოეგოს.

შეუფოთებულ მაყურებელს ამ წამს გული მხოლოდ ერთი ნატარი აქვს ხავეთ:

„ნეტავ, როცამე, ამ სახელისწირო შემთხვევას გადგურჩენ სოსო!“

და მართლაც აღსრულა ნატრამ! — სოსოს წინახედულმა და ბაბე ბოქროდის მოხერხებულმა გასკარა... და თვალსა და ხელს შუა გაუსხლტა გულაშვილი უანდარმებს.

მაყურებელმაყ თავისუფლად ამოისუნთქა და სცენას შეაფრქვია მსურველ ტაში.

ფარდა კვლავ შეიბრა და, აი, სემინარიის რექტორი, გააფრთხილდა, რისხვით აღსავსე, სემინარიიდან გარიცხვით ემტრება მარქსისტ ჯულაშვილს. სოსო კი დგას მის წინაშე, ვით მთის არწივი, მტერთან საბრძოლველად მომზადებული.

...ასე ნიჭიერი ქაბუკი და ასე უაზროდ იღუპე თავს! ახა, ახლა სად უნდა წახვიდე? — უალი მჭარუნველობით ეციხებება მას ცხიერი „სულიერი მამა“.

— თქვენ ჩემთვის ნუ სწუხდებით! მუ თვითონ ვიცე, სად უნდა წავიდე! — ფოლადიკმურთ სიმტკიცით უკასხვებს სოსო.

და როდესაც ფარდა კვლავ გაიხსნა, სცენაზე გამოჩნდა სოსო ჯულაშვილი იმ მუშებთან ერთად, რომლებიც მან საგაფიცოდ მოაჩხადა, აი გაფიცული მუშების დემონსტრაცია, წინ ქაბუკი სოსო მოედგინა, მასთანაა ღალა კეცხველიც, მუშები მღერაან საბრძოლო მიმანს, ფრილებს აღისფერი დროშა.

ფარდა დაიხურა და დარბაზში ტაში ქექუნს.

სოსოს როლის შემსრულებელი მსახიობი კიკაღიევილი ჩინებულია არა მარტო მამანს, როდესაც მოქმედებს და მეტყველებს, არამედ მამანაც, როდესაც სდუმს და არწივისებურ თვალთა ბასრი გამოხედვით, სახის იერიით, თუ ტკბილი, ალალი დიმილი გამოხატავს ქაბუკი ჯულაშვილის სულიერ დეღვას, ფიქრს და ოცნებას, რწმუნებას და იმედს.

მაყურებელი სიამოვნებით ადევნებს თვალუერს სპექტაკლში მონაწილე მსახიობების სიტყვასა და მოქმედებას. მათ არ დაუზოგავთ ნიჭი და ძალა, ღირსეულად განესაზიერებინათ თავიანთი როლი. რეალური, დამაყურებელი, მუნებრივია მათი თამაში, მოკლებული უყოველგვარ ხელოვნურობას და ამიტომაც ღრმა შთაბეჭდილებას ახდენენ მნახველზე, ამიტომაც ნანახით და განცდილით უადრეხად შეყოფილი რჩება მაყურებელი.

გერი ალაშია

„სიხაზუმი ბელადისა“. მსახიობი ნ. კიაკელიშვილი (მარცხნივ)
სოსო ჯულაშვილის როლში და მსახიობი გ. დარხანაშვილი
ლ. კეცხოველის როლში.

ღაუფიწყარი სეპეჩაკლი

მოზარდმაფრებელთა ქართულმა თეატრმა დადგა ახალი პიესა „სიხაზუმი ბელადისა“. ეს სეპეჩაკლი დიდი შთაბეჭდილებას სტოვებს მაყურებელზე.

მოუთმენლად მოგვლოდი სეენაზე ამ ქაბუტის გაზოგინის, რომელმაც ხალხს ბედნიერი და ნათელი დღე გაუთუნა. მთელი სეპეჩაკლის მსვლელობის მანძილზე ჩემი ყურადღების ცენტრში იყო სოსო ჯულაშვილი. იგი დამაბრებელი, აღჩქარებელი და სამართლიანია. ყოველ მოქმედებას, ყოველ სიტყვას წინასწარ სწონის და ზომავს. იგი სათუთი, ყურადღებიანია აზნაგების მიმართ, ბოლო უღმობელი და სასტიკი მზავრებელთა მიმართ. ჩემზე წარმოდელი შთაბეჭდილებას სტოვებს პირველი და უკანასკნელი სცენები სემინარიის ცხოვრებიდან, სადაც გამოყვებულია აღზარდის უბეში მეთოდები. დიდი გასწავლება წყველი წარსულის სეოლსა და ჩემი სტალინური მხითი გასიხონწებულ სეოლს შორის. დიდმა ბელადმა მოგვანიჭა ნიღის გაფრჩქენის, მოჩამალური სწელებისა და დაკუნების საშუალება.

შესანიშნავია სეპეჩაკლის დინამი — სეენა მწელებდა და მოსმის, საყვირის ხმისთან ერთად, რვეოლუციური სიღიერა. სეენაზე გამოჩნდება წითელი დროშა მუშათა მავარი მკლავით აღმართული ამ მუშათა არმიას წინ მიფრქვის პაბუკი სოსო ჯულაშვილი.

მთლიანად ეს სეპეჩაკლი ჩემში დაუფიყარი შთაბეჭდილებას სტოვებს.

სსილია კახახაძე,

თბილისის ქალთა საშუალო სკოლის VII კლასის მოსწავლე.

გაგასეაბით ვუყარებლი

დიდი აღტაცებით ვალოდი ამ პიესის ნახვას. ნატურაც ამისრულდა. როდესაც თეატრში შევედი, მოთმინება არ მყოფნიდა წარმოდგენის დაწყებამდე. შესრულდა 8 საათი. აიხადა ფარა და თვალწინ წარმოჩნდა საკლასო ოთახი მასწავლებლითა და მოწაფეებში. ეს ისე კარგად იყო ნაჩვენები, რომ მგონი პართლა ნამდვილ სემინარიის ოთახს ვუყარებდი. მასწავლებელი ყველას აწვდის რვეულს და ერთ რვეულს ბოლოთგენს იხსნავს, თითქმის მას უფრო ხილდება, აქებს მის დამწერს და ამბობს: „მეტი ნომანიც რომ იყოს, შეიძლება დაწერა“. თანამოკლასეები წინასწარ ვრწმუნებ თე ვითი რვეულია ეს და აღტაცებით შესასებემე ჯულაშვილისაა. შერთლაც. სოსო გამოდის დინჯად და იღებს რვეულს ხელში. აქ მსახიობმა ჩემში ნათელი სურათი დასტოვა მიაქტალინის ბავშვობაზე. უფრო გამოიკვლია ის შთაბეჭდილებანი, რაც მიღებული მქონდა ბელადის ბავშვობის სურათების ნახვით.

დაუფიყარია სურათი, რომელშიაც ნაჩვენებია მოწაფეების საწოლი ოთახი ღამით, როდესაც თითოეული შემოღობს ხალათებითა და პირსახოცებით ხელში. მეც მათთან ერთად ვვლავდი სოსოს დაგვიანების გამო. მაგრამ აი შეფრდის მათი აზნაგი სოსო ჯულაშვილი. და მის მეგობრებსაც დამწვიდება დაჯაჯყით, მხოლოდ ამ აზნაგებში არის ერთი, რომელიც ძალიან შეშუქლდა. ეს იყო ნორიკაძე, რომლის როლაც ასრულებს მსახიობი ნინოა. მსახიობმა წარამოხდგინა თვალწინ ცული აზნაგის ტიპი.

ეს სეპეჩაკლი ბევრ რამეს მასწავლის.

რ. გორდოვიანი,

თბილისის ვაჟთა II სკოლის III კლასის მოსწავლე.

ცერცება

ქ. გომიასვილი

მე-4 მოძიებლება

ნახ. ნ. შალივაშვილის

(პირველი მოქმედების დეკორაცია. თუნდები.
კომპართან ღვას ბეჭეო და ბიჭიო).
ბაზიკო — არც ცერცება ჩანს და აღარც დედა-
 კო მოდის. ნეტაც ამდენხანს რაღ დაიგვიანეს!
ბიჭიკო — ალბათ ისევ ბოცორას დაეძებს და
 ჩვენ სულ დაგვიწყნა.
ბაზიკო — სხს... ის წუწვი ცანცალა ისევ ჩვენს-
 კენს მოიპარება.
ბიჭიკო — ჩქარა, ხაფანგი მოვიტანოთ და აქ
 დავუგოთ. კომპარი ღია დავტოვოთ. (მოაქვთ ხაფანგი
 და შეთანხმებულნი სდებენ).
ბაზიკო — ჩვენ აქ დავიშალეთ (იმალებიან აი-
 ვანსებ).
წინწაღ — (ცანცალას) ნუ გეშინიან. ქამა რომ
 იცი, შენაღ უნდა გაუყარდეს. შენზე პატარა ვიყავი,
 როცა საქათმეში დავცუნცულვებდი. ჟურღლებს, ქათ-
 მებს, ყვავილურებს ვიჭერდი.
ცანცალა — მეშინია დედა... რომ დამიპირონ?
წინწაღ — (თავში ჩაართვას) რისა გეშინია. შენ
 რაღაც ჩვენი გვართხას არ გავხარ... უნდა იყო გამ-
 ხედავი, სწრაფი და მოსაზრებელი. ეს რა არის! ხა-
 სიკვდილო განსაცდელი ჩავარდნილვარ და გადაკ-
 რჩენილვარ... თავი მომიკვლარუნებია და ფრთხილი
 ყვავები ისე დამიპყრობა. ახვ გამოგზარდევ... შენ კი...
 თუ დაიპირონ, როგორც დაგრიგებ, ისე მოიქეცი.
ცანცალა — მე...
წინწაღ — (აწყვეტილებს) ხმა აღარ გავიგონო...
 მე აქვე ვიქნები ჩამალული.
ცანცალა — კარგი დღიკო (შედის ფრთხილად
 კომპარში, ვაებებება მასზე) ვაიმე დედა... მიშველი...
 (კომპარი იხებება მეტყინურად).
წინწაღ — ვაიმე... ნამდვილად დაიპირეს ის
 გლახა.
ბიჭიკო — (მივარდება ჯოხით) შე ქურდო, შე-
 ნა... რისთვის მოგზარდებულხარ?
ბიჭიკო — რა გნებავდა?
ცანცალა — შეგობლებო... ეს რა საკადრისია...

დღიკომ გამოგზავნა თქვენთან... (წინწაღს გარს უტ-
 რიალესს კომპარს).
ბაზიკო — რა დაგზარდა?
ცანცალა — ცერცება სტუმრად ჩვენთან არის...
 სახლში აღარ უნდა დამარუნება, მოდით და წაიყუა-
 ნეთო.
ბიჭიკო — მართლა?
ცანცალა — გეფიცები.
ბაზიკო — სტუმრობ.
ცანცალა — არა გვერათ? ვაიმე, კვლი როგორ
 მტკავია... ვამიშვით, რა?
ბიჭიკო — ცოდავა, გავანთავისუფლოთ... (უნდა
 ახსნას).
ბაზიკო — არ გაბედო... სტუმროს... მაშ, შენ და-
 ბრძანდებოდი აქ ჩუმ-ჩუმად, ღობეს რომ გვირღვე-
 დი? ახია შენზე. ზა ხაფანგინად წაიყუანათ და
 ოთახში დავამწყვდიეთ. დედას მოსვლამდე იქ იყო.
 (მიპყავთ).
ცანცალა — ვაიმე... დღიკო... მიშველი... სად-
 ლაც მიყუავართ. (მიპყავთ სახლში)
წინწაღ — წაიყუანეს... თუ რამე არ მოვიფიქ-
 რე, შეიძლება საქმე ცუდად წავიდეს... მოიცაოთ თქვე
 მსუნაებო... მელია არ ვიყო, თუ ეს საქციელი არ გა-
 ნანათო... მაცადეთ. ჯერ ჩემი ამბავი არ იციო. ჯერ
 ჩემი ხერხის არა გავიგით რა... წინწაღა არ მერქვას
 თუ ორთავე არ შეგხანსლოთ.
ირმა — ვის ეშქურები მელაკუდავ. რა მოხდა?
წინწაღ — რაღა რა მოხდა, ირემო... შეილი
 ვეარსად გამოგზავნია. სიციუე ვეღარავისთვის მიქ-
 ნია... ნაცარასთან ცანცალა გამოგზავნევ.
ირმა — ნაცარა სახლში არ გახლავთ... ცერცება
 იპოვნა და...
წინწაღ — მო და მეც მაგას მოგახსენებთ. რო-
 ცა შორიდან დაინახეთ, ვიფიქრე: ბაქიებს ვავაზა-
 რებ-მეუტი და ჩემი პატარა მელიკო მახარობლად
 გამოგზავნევ... დედათქვენს ცერცება მოყავს-მეთქი.
 იმ უზრდელემა კი მაღლობის მავიფრად ჩემი ცან-
 ცალა ხაფანგი დაიპირეს და სახლში შეაბრის...
 ესაა სამართალი?
ირმა — რას ბრძანებთ!

*) დანასრული. იხილეთ "პიონერი" 1949 წ. № 10
და № 11 და 1950 წ. № 1.

წაწაღალ — გეფიცები. კარები ჩაქვეტეს და ვინ იცის საბრლო ცანცალა რა უფაში შევათ... ათაფერი მინდა ერთი გაბედონ და თალი დააკარონ... **ფა უსრდელები** და **გუტრადლები**.

ირმა — ქორის გულად; სადაღ ვაივ, რომ ნაცარას ცერცეცა მოაფად?

წაწაღალ — რა? ქორის გულად! აფსუს მელოავ! შენ, მონია, ცოცა ეხა ვისურვო წიხი და მოკლბა დასკრდება. შავის ოსტატს შემახიან... სოა გახსოვ, ტუფი, ერთხელ რომ გადაშირბი... შექეცოვდე...

ირმა — თუ ადგილიდან ფეხი დაგიძრავს...
წაწაღალ — ღაპარაკს თავი დაანებე და ჩქარა ქიშკარი გამოიღე...

ირმა — იქ რა ვნებავთ?
წაწაღალ — შენი საქმე არ არის... ჩქარა, თორემ მაგ შეუვლს ჩემი ბასრი კიბილი არ ასცდებია...

ირმა — თუ ადგილიდან ფეხი დაგიძრავს...
წაწაღალ — ახა დაშიხვი, შე შევნაბავ! (უნდა ეცეს, რომ შემოსულ დათუნი უქსილდა ჯოსი ჩაქვავს თავში).

დათუნი — აცა, ბაც, დიდცა მელოავ!
წაწაღალ — ვაიმე... თავი... (დაიქცემა)

დათუნი — შენ აქ კარგ საქმეზე არ მოხვიდოდი... (იოგმს) რას გეშარებოდა?
ირმა — ბაქიებს მაგის ცანცალა ხაფანგით დაუქერიათ და ქიშკარი გამოიღო.

დათუნი — ეგ ფილი, ეგა... ჰეი, ნაცარავ! წამოდი... საშიში აღარაფერი... ახა, ირმა, მე ვი წუწქთან დავრჩები, შენ კი ნაცარას მიეშველე...

ირმა — ახლავ (მიღია).

წაწაღალ — დათუნი... ჩემო დათუნი... დაგავიწყდა ჩენი მეგობრობა? გამოშვი და ბედსა წავე.
დათუნი — რა ბედს მახსოვს, ერთხელაც ხომ მომატყუე. კარგი თაფლი მეგულბეა... ფულდროსთან მიმიყვანე და ფუტარებმა სულ თავიერი დამისიყეს. ეგ ხრიკები აღარ გამოგადგება.

წაწაღალ — რა ხრიკები... რას ამბობ... შენთ, ვის ისეთი რამ შექვს შენახულინი.

დათუნი — სტრობა... კარგად გვესმოდა ყველაფერი, შეილს ქურდობას რომ ასწავლიდი. ხომ დიპირის, ეგრე მოუხდება. (ეძახის) ჰეი, ბაქიკო, ბიკიკო...

ბიჭიკო და **ბიჭიკო** — ვინ ბრძანდებით?
დათუნი — ეს მე ვარ...
ბიჭიკო — დათუნი, ჩვენ კარგად ვართ, ექიმი არ გვიჩრდება.

ბიჭიკო — აღარც მურაბა გვაქვს.
დათუნი — რის მურაბა, რას ამბობთ? დღემდე თქვენი მოდის, მაროვები მოქვავს. კარგად გავსლეთ...
ბიჭიკო — ახა ეს ფილი მანდ შემოვართოთ.

ბიჭიკო — ვინ ფილი?
დათუნი — ქურდი წაწაღალ. აქა შევან დაქერილი... თქვენი შექმა უნდოდა. გდარაჯობდათ.

ბიჭიკო — ნავის შვილი ხაფანგში გუყავს, დათუნი. აწი გაბეღო კიდევ ღამ-ღამობით აქ ძროსა.
დათუნი — აი, დედათქვენიც მოვიდა.

ნაცარა — მოკალი ეგ არამხადა?
დათუნი — არა, ჯერ ცოცხალია.

წაწაღალ — შენც ეგრე, ჩემო ნაცარა? განა შენ მაინც ვეღარ მიცნობ? განა შენ მაინც არ იცი ჩემი კეთილი გულის ამბავი?

ნაცარა — ვიცი, როგორ არა... ვინ იცის, როგორ გააშრე ჩემი ბაქიები... ბაქიკო, ბიჭიკო, კარები გააღეთ.

ბიჭიკო და **ბიჭიკო** (კარს აღებენ) დედა მოსულა... დედიკო მოსულა...
ნაცარა — როგორ ხართ შეილებო, ხომ კარგად...
ბიჭიკო — კარგად დედიკო...
ბიჭიკო — ცანცალა დავიჭირეთ, ოთახში გუყავს. ბოცორა სადაღა.

ბიჭიკო — ვერ ხახვ?
ნაცარა — ვნახე... იმას მოუტყვეს დედა, ნაცარამ... (თავს იკავებს ტირილისაგან) მაღე მოვა.

დათუნი — აწიოთ ეს წუწქი, ესა... ერთი შეხედეთ, თავს რომ იმეჯარუნებს კიდევ. (შემოხდის ირმა მართებებით, შედიან ეზოში. შექეცეთ წაწაღალ).

ბიჭიკო — დედიკო! ესენი ვინ არიან? (თათს გაუწვივს).

ნაცარა — (თავში ნისკარტს ჩაქვავს) ეს ჩვენ გახლავართ...
ბიჭიკო — ვაიმე დედა, თავში ნისკარტი ჩამქრანა.

ნაცარა — გვერდზე დადექი... ჩემო დათუნი და ირმა, ძალიან ვიხოვთ ნუ მომცილებდებით. იმ არწივს ყოველ წუთს მოვდივ. ვიცი რომ მოღირსდება და თუ არ გამოიწინა, მაშინ ჩემი ბოცორა უნდა გამოვიტრო... ბაქიკო, ბიჭიკო, გამოიყვანეთ ის პატარა ქურდი (ირმა მართებებს ხელს ძირში დაქვამს).

ბიჭიკო და **ბიჭიკო** — ახლავ დედა... (შედიან სახლში).

დათუნი — დანაშაულზე წავახსრებს, წაწაღალ! აღარაფერი გეშველება.

წაწაღალ — რა დანაშაულზე. სადაა სამართალი მეცა და ჩემს შეილსაც უშიზეზოდ გავაქნებთ შეურაცხველად.

დათუნი — (შეკვირდება) აცა! შენცა და შენი შეილიც ქურდები ხართ.

ირმა — მატყუარები.
ნაცარა — (წაწაღალს) დრო შემირჩეე ხომ? შე გაშარება არ მეყოფა? ერთი შეილი სხვამ მომტაცა და შენ კიდევ აქ ჩემი ორი ბიჭის შექმა მოინდომე?

წაწაღალ — არა... გეფიცები... პირიქით... დაახსნარებლად მოვედი. (ბაქიებს გამოყვით ცანცალა ხაფანგადან).

ნაცარა — ირმა! შენ ამითან დარჩი... დათუნი, შენ კი მომეხმარე, ეს წაწაღალ თავის შეილით ორმოში ჩავადოს.

დათუნი — ხა, ხა, ხა... ორმოში? წამოდი მაწაწაღალა წაწაღალ, იქ გამოიჩინე შენი ოინები. იქ

ფერის კარგად ასწავლი შენს შვილს კურდობას. წა-
სობრძანდი.

სხსნალ — აფსუს მელიაჲ, ბურღლენა დათვის
სასაცილოც გავსდი... აფსუს... იცით რა ვითხრათ-
სთხაპს — მიშველუ დელიცო...

სხსნალ — ახლა რა ვიმელო, შვილო...
სხსნალ — აბა, რომ ტრაპახობდი; ხუ გემინა,
მე უოვლისშემდეგ ვარო... სულ შენი ბრალი ეა.

გვეძვოვრა პატროსნად და აღარ დაგვიტრდენს.
სხსნალ — გარუმდი... ჩვენს გვარს წუწუნი არა
სწევთა. კიდევ მოვაზერებტ რამეს.

ლსმსი — როგორ არა... მაგის იმედი ეკონ-
დეს... აცა, ბაცა... (დათუხის მიკაყუა წაწაღა, ხა-
ცრამა ცანცალა, ვაილის სახლის უკან).

ბნსნიკო — ეს რა ფრინველია, ირემო?
ბნსრა — მართებდი განსაჯარო.

ბნსნიკო — მართებდი?
ბნსრა — დიახ...
ბნსრა — ზო, არწივის შვილები... თქვენი მმა

მათამა დედამ მოიტაცა.
ბნსნიკო — ამთხო დედა?

ბნსრა — ზო...
ბნსნიკო — მერე ახლა სად არის ცერცეტი?

ბნსრა — არწივს ჰყავს ცხრაკლიტულში დამწვე-
დული.

ბნსნიკო — მერე, რომ შექამოს?
ბნსრა — რომ შექამოს, მისივე ბრალი იქნება.

იდედის წინ მორბენალ კეცის მგელი შექამოს, —
ხომ გაგვიკონია. ვინც უფროს არ დაუჯერებს, ახმ
დედმართება...

ბნსნიკო — (ბუკიკოს) წავიდეთ, მმა გამოვიხსნათ.
ბნსნიკო — წავიდეთ.

ბნსრა — მოიცათ. თქვენი წასვლა საჭირო არაა...
ბნსნიკო — ჩვენ მშვილდ-იხრებს წავილებთ.

ბნსნიკო — სტაფილოს დავუშენებ.
ბნსრა — არწივს სტაფილოთი ვერაფერს დააკ-
ლებთ, მაღლა, ციცაბო კლდის მწვერვალზე ცხოვ-
რობს.

ბნსნიკო — წავაყვებ ირემო.
ბნსნიკო — ცოფავა ბოცარა.

ბნსრა — მოიცათ. მე დამიჯერეთ, ტყუილად თავს
დაიღუპავთ და ვერც ვერაფერს გახდებით. აქ ხერ-
ხია საჭირო.

ბნსრა — დედასთან საბრძოლველად მიდიან... ზა,
ხა, ხა...
ბნსრა — რა გულადები უოფილან, ხა, ხა, ხა...

ბნსრა — რა ვაძინებთ.
ბნსნიკო — ირემო, მაგარად დაიკირე, მინდა, რომ
თავში ჩავარტყა.

ბნსრა — არ გაბედო.
(ბუკიკო გაოცმევა და თოკს მოიტანს).

ბნსნიკო — აი, ამ თოკით ხეზე მივაბათ ორთა-
ვე. (ბნსრა, ბნსნიკო და ბუკიკო მართებებს ხეზე მიაბა-
შენ, მართებები უძალიანდებთან. ფრთებს აცლიან)

ბნსრა — რა ვინდათ ჩვენგან...
ბნსრა — ვაიშე დედა... ფრთები მატკინეს. ვაი-
შე...

ბნსრა — ასეუ ნეტავ რა იქნენ ამდენხანს ისინი?
(მიდის სახლისაკენ).

ბნსნიკო — როგორი მოღუნული ნისკარტი აქვს.
ბნსნიკო — როგორი ბრტყალუბი.

ბნსრა — მოიცათ. არ შეგარჩენა ჩვენს ასეთ
წვალებებზე.
ბნსრა — სამაგიეროს დედაჩემი გადავიხდით.

ბნსრა — ან როდესაც ჩვენ გავიზრდებით და
ფრენა ვისწავლით, ორთავენ მოვტაცებთ და შეგ-
კამთ.

ბნსნიკო — არა, რისთვის უნდა შეგვეპოვო?
ბნსრა — იმისათვის, რომ ჩვენ კამა ვვიფარს.

ბნსნიკო — განა ჩვენ კი არ ვეუფარს კამა, მაგ-
რამ სხვებს კი არ ვკამთ.

ბნსრა — აგვიშვი და პირობას მოვცემო, რომ
არ შეგვეპო.

ბნსრა — სახლში წავალთ და თქვენს ძამიკოს
გაუნათავისუფლებთ.

ბნსნიკო — მერე ფრენა რომ არ შეგვიძლიათ.
ბნსრა — გზას ისედაც გავივნივთ.

ბნსრა — როგორ მომიშვიდა... არაფერს გვაკ-
მეფთ?

ბნსნიკო — მაინც, რას მიირთმევთ?
ბნსნიკო — კომპოზტო ან სტაფილო ვინდათ?

ბნსრა — ფა რა საქმილია!
ბნსნიკო — ისეთი ვემარიალია (მიაწოდებს).

ბნსრა — ჩვენ ხორცი ვვინდა, ხორცი... ეს რად
გვინდა (თაქში უსუნის).

ბნსნიკო — ვაიშე... არც მურაბა ვინდათ?
ბნსნიკო — აბა, რომ მურაბები, მურაბა სადღაა.

ბნსრა — და დათუნებ არ შექამებს?
ბნსნიკო — მართალია რატომ წაიფინა დედაშენ-
მა ჩვენი ძამიკო?

ბნსრა — უნდა შეგვეპოვო.
ბნსნიკო — უნდა შექამონ! ერთი ამათ დამი-
ხედეთ რა დიდუღულები არიან, ჩვენი არც კი ეშო-
ნიათ.

ბნსნიკო — მოვიდეს დელიცო... თუ კუკი არ
იქნებოთ, ორთავენ ორთაში ჩავაგდებთ, იქ მელაყუ-
და შეგსასწავლათ.

ბნსრა — თათსაც ვერ დაგვაკარებთ.
ბნსნიკო — ერთი ამ უწრდელუბს ვერ უშუ-
რებთ!

ბნსრა — ზრდილობიანებს დამისხედეთ.
ბნსნიკო — მაგას ვასწავლით დედამოყენი?

ბნსნიკო — აღბათ სწავლანთ თავს არ იწუხუ-
ბენ.

ბნსნიკო — წერა-კითხვა იცით? წიგნებს კით-
ხულობთ?

ბნსრა — ჩვენ წიგნების კითხვა რად გვინდა, ისე-
დაც უწველად ვიცით.

ბნსნიკო — მაინც რა იცით?
ბნსრა — უწველად ვიცით.

ბნსნიკო — ორ სტაფილოს რომ სამი კომპოზტო
მივუძამტოთ, რამდენი იქნება?

ბასრა — შვიდი.
 ბაშიკო — შვიდიო... ევე... არ სცოდნია... არ სცოდნია.
 ბაშიკო — სამ კიტრს რომ ერთი კიტრი მივუშა-
 ტოს, რამდენი იქნება?
 ბაშიკო — ათი.
 ბაშიკო — ათი... გესმის? ათი... (იცინის).
 (ათლის მოპყვას უნახვეულო ბათული და კიშკარს
 მოადგებიან).
 ბაშაშვილი — ვაი... კბილი... დედა... დედიკო...
 ვაიმე კბილი...
 ბაშაშვილი — კარგი, განრდო.
 ბაშიკო — რა იყო ბათული?
 ბაშიკო — რა დაგეპარათა?
 ბაშაშვილი — დედაჩემი აქ არის?
 ბაშიკო — აქ არის. (ბათული) ხახვზე თათი რად
 ვადევნე? (კიშკარს უღებებს) შვილი.
 ბაშაშვილი — კბილი მტკივა.
 ბაშიკო — რა ქაზე?
 ბაშაშვილი — თაფლი ვქაზე. კბილიც მტკივა და
 გულიც შერევა...
 ბაშიკო — მარბრული თაფლი იქნებოდა.
 ბაშაშვილი — მარბრული თაფლს დედაჩემი არ ინა-
 ნავს. შომაზე მეტი ქაბა და იმითმ.
 ბაშაშვილი — ვაიმე კბილი.
 ბაშაშვილი — იმხვ და იუავი ახლა. (გამოდის ნაცა-
 რა, დათუნი და იმრბი).
 ნატარა — მირჩა! ის ქურდბაცაცები ვეღარ
 ინავრდებენ. (ბაშაშვილს მალა იყურება) არა ჩემო და-
 თუნი და ირმა, იგი აღარ მოფრინდება. უნდა წავიდეთ
 და როგორმე ბოცორა გამოვიხსნათ.
 დათუნი — რა თქმა უნდა გამოვიხსნით... ამათ
 აქ რა უნდათ?
 ბაშაშვილი — არ დამაუენა, დედასთან წამიყვანეო.
 დათუნი — (ბათული) ა? კიდევ მოიპარე თაფლი
 ხომ?
 ბაშაშვილი — არა... კი არ მომიპარავს... ისე...
 შევსულიყე.
 დათუნი — აქეთ მოდი. (ცალკე გაიხიპოს) ხომ
 ხედავთ, რა კვიანად ცხოვრობენ ეს ბაქიეო, რა
 გამგონი არიან დედისა. არც ქურდობენ, არც სხვაგან
 დადიან დუკითხავად, სწავლობენ, დედას ეხმარე-
 ბიან, ქურტულს რეცხავენ, ეოს ჰჭვიან, ქრაქერვაც
 ცდიან... აი, ცერტყა კი ჩუმად გაიპარა და ახლა
 ამითი დედის კლანჭებშია ჩავარდნილი...
 ბაშაშვილი — ესენი ვინ არიან?
 დათუნი — მართებო... არწივის შვილები.
 ბაშაშვილი — როგორი ბრკულები აქვს!
 ბაშაშვილი — რად არიან ასე მოხუშუნენი?
 ბაშიკო — ფრთები დედაჩემ ვეღარ ინავრდებენ.
 ნატარა — შენ რას იტყვი ჩემო დათუნი. ხომ
 წავიდეთ?
 დათუნი — როგორც შენ იტყვი, ჩემო ნაცარა.
 ირმა — თქვენ აქ იუავით. ამათ არ მოშორდეთ.
 ბაშიკო — ისევ მილიხართ?
 ბაშიკო — ჩვენც წამოვალთ, რა...
 ნატარა — როგორ! სახლი მარტო გინდათ დას-
 ტოვოთ?
 ბაშიკო — არა, დედიკო! ვანა იმითმ. შენ გვე-
 ცოდები. დადილი ხარ... სულ იმ ცერტყას ბრა-
 ლია უყვლავდები.
 ბაშიკო — იმ ქროლიამ შენი თავიც არ მოგვტა-
 ცოს.

ირმა — სულ მან თავისი შვილები გაიმეტებინა...
 აუ აღარ მოფრინდება?
 ბაშიკო — (ხანაძლე წამოიყვირებს) როდემდის
 უნდა ვყოთ ასე?
 ბაშიკო — (მებტება) აცა, ბაცო...
 ნატარა — ცოტაც მომთმინეთ... ქეთი იუავით
 შვილებო. (ქეთის). ხომ ხედავთ, ბოცორას ხელწა-
 სულობა რა დღეში ჩავყავდო.
 ბაშიკო — (ბეულებს) თქვენც აქ დარჩით.
 ბაშაშვილი — კბილი რომ მტკივა?
 ბაშიკო — (ათულის) კბილიც დრუში კიტრის
 წვეთი ჩაახსოთ.
 ბაშაშვილი — კარგი დედა.
 ირმა — ჩქარა წავიდეთ, თორემ, ალბათ, ჩემი
 შვილიც მოუთმენლად შევლოდებო. (მიდის ნაცარა,
 დათუნი და ირმა. უცერად ბტულება ქარი).
 ბაშაშვილი — ეს რა გრავალი ამოვარდა.
 ნატარა — რაღაც ამბავია.
 ირმა — შავ წერტილს ხედავთ? აი, იქ, შორს რა-
 დაც მოფრინავს.
 ნატარა — აბა სადა?
 ირმა — აი, ახლოვდება.
 ნატარა — ქროლია... უყვანი აქეთ მოდეთი,
 ბაქიეო, ბიქიეო, ათული, ბათული, ჩქარა, დამიშალეთ...
 (ბაქიეო, ბიქიეო, ათული და ბათული აივანზე იმალე-
 ბიან, დათუნი, ნაცარა და ირმა ხეს ამოვიფრებიან).
 ბასრა — შეხედეთ... დედა... დედა მოფრინავს.
 ბაშაშვილი — აქეთ, აქეთ დედიკო. (ქროლია ფრთხი-
 ლად დაეშუება შვილებთან).
 ბაშაშვილი — აქა ხარ შვილებო?
 მარტოშვილი — აქა ვართ, დედა.
 ბაშაშვილი — ხომ არაფერი დავიშვადეთ, რად
 გუთოქობართ?
 ბასრა — ირემმა და კურდღელმა... შემდეგ ფრთე-
 ბი დაგვაჭრეს...
 ბაშაშვილი — ფრთები?
 მარტოშვილი — ახლა მიინც გამიშვი, არწივო.
 ბაშაშვილი — აბა, წადი... (გუშუებს).
 ბაშაშვილი — რად გუშუე დედიკო, იმ შვიან რომ...
 ბაშაშვილი — არა... წავიდეს... (მიდის და მარტო-
 ვებს ხსნის).
 დათუნი — (გამოვარდება ჯიხით) ახლა საღლა
 წამიხდელ შე მტაცებელი, შენა...
 ნატარა — (გამოვარდება) შერჩერილი...
 ცერტყა — (მივარდება) დედა... დედიკო... (ცა-
 ვადებვევა).
 ნატარა — შვილო... ჩემო შეუსმენელო შვილო
 (გულში ჩაიჭრავს).
 ბაშიკო — ძმაო...
 მარტოშვილი — ბაქიეო... (გადებვევია).
 ბაშიკო — ბოცორა...
 მარტოშვილი — ბიქიეო (გადებვევია).
 არწივი — აბა კურდღელი! დადგა შენი და შენი
 შვილები აღსასრული. აქეთ გამოდით... ვნახავთ, რა
 გულდებნებ მტანდებათი. მოგწავდა, ლაჩარა! კაჟკა,
 ბასრა, არ შეშარტვივით. (ცხადებთან საბრძოლვე-
 ლად).
 ნატარა — შვილებო, ნუ გეშინათ... ბაქიეო, ბი-
 ქიეო, ბოცორა, მოშუეთი. (იწყება ბრძოლა. ბაქიეო
 და ბიქიეო ბასრას და კაჟკას ცხრებიან, ბოცორა და
 ნაცარა — არწივს. არწივი ნაცარას წააქცევს, უნდა
 დაამარცხოს, მერამ ნაცარას მოეჭმარება ირმა და
 დათუნი. ამ დროს გაიხსნის ჩიტების ჭიქიეო, ნელ-ნელა
 ამოდის ცხრათვალა მწე).

ბაზიკო და **ბიზიკო** — მზე ამოდის. შეხედეთ...
 მზეს უშუღეროთ!
ირმა — შეჩერდით... შეხედეთ, დახატებით ამ სი-
 ლამაზით, არწივო, შეხედეთ, მზეს შეხედეთ.
არწივი — (უცქერის) ვაიშ... თვალთ მიბნეულდება.
ქაუშა — რა იყო, დედა.
არწივი — ველარაფერს ვხედავ.
ბასრა — დედა... ველარა მხედავ?
არწივი — ვერა... ხალა ხართ?
ირმა — არწივო! შენ სიხარბისათვის სიხარბის
 მზემ დაგაბრმავა, გესმის? სიხარბის მზემ.
ქაუშა — გვიფველი, დედიკო!
ბასრა — მოგვეხმარე, წაგვიყვანე...
არწივი — არა, შეიღებო, ნავარდისათვის აღარ
 გამოვდები... ჩვენ უკვე უშუღერნი ვართ...
ნატარა — დათუნებო, ირმა, ბაქიკო, ბიკიკო,
 გაიყვანეთ, შემიდგ რუსი მცველს ჩავაბაროთ, ქალაქში
 წაიყვანს, ზოოპარკში... მაგათი ადგილი იქ იქნება.
 (მიჰყავთ, ყველანი გახარებული შემოდინან).
ცმარცხა — გმადლობ, დედა, შენი ქირიმე... (გა-
 ლაქებვდა).
ნატარა — მადლობა სიხარბის მზეს და ირმას
 ეკუთვნის, ჩვენს გაღარჩენას სწორედ მათ უნდა ვუ-

მადლოდეთ. აი, ეს დედა, მინდა რომ კარგად დამიხ-
 სოვროთ. ამიტომაც უნდა დამისაჯოთ. მოცორა, ბაქი-
 კო, ბიკიკო, აქ მოდით. (ბაქიები მიდიან დედამთან...
 ცურცურებს) შენ იმისათვის ვსჯი, რომ დედის გამოვინე
 არა ხარ... (ბაქიკოს და ბიკიკოს) თქვენ იმისათვის,
 რომ თქვენზე პატარას ყურადღება არ მიაქციეთ და
 არ მოუარეთ... შემობრუნდით წურვით... ერთა...
 რა... საში... (სამივეს კუდიანს მოაგლეჯეს)
ბაზიკივი — ვაიმე... კუდი...
ბათული — საწყალი ბაქიები.
ბათული — ცოდა არიან.
ნატარა — ირემო... ჩემო შეგობარო ირმა... მინდა,
 რომ მადლობა გადაგიხადო. მაგრამ ამაზე შემდეგ,
 ცერცვებს მოჰკიდე ხელი. (ირმა ცერცვებს დაიჭირა,
 ხელში) მე კი ამით მოვუვლი... (დაიჭირა ბაქიკოს და
 ბიკიკოს) ახა, ერთად ავუწიოთ ყურები. (ირმა და ნა-
 ტარა ბაქიებს ყურებს უწვენ, ბაქიებს ყურები თან-
 ლაშან ტყარდებთ)
ბაზიკივი — (ყვირიან) ვაიმე... ვაიმე...
ბათული — ყურები როგორ გაუზარდათ...
ბათული — რა შეშინებულნი არიან.
ბათული — აცა, ბავა... ხა, ხა, ხა... აი თურმე
 რატომ არის კურღლული
 კუდიანოვლებ და ყურგარჩელო...

ფ ა რ დ ა

საქართველოს ხალხური ცეკვის ანსამბლი უცხოეთში

ნ. რამიშვილი და ი. სუხიშვილი ასრულებენ „ლივრს“

ბეთი წელია, რაც არსებობს საქართველოს ხალხური ცეკვის ანსამბლი. ანსამბლს ხელმძღვანელობენ სტალინური პრემიის ლურჯკაღები: ბესალაშვილი, ახალაშვილი, არტისტი ი. სუხიშვილი და არტისტების დამხმარებელი არტისტი ნ. რამიშვილი. ანსამბლმა ჩვენს ქვეყანაში დიდი პოპულარობა მოიპოვა თავისი ლამაზი და მოხდენილი ცეკვებით. ასევე მოწონება და სიყვარული დაიმსახურა მან უცხოეთში. ფინეთში, დანიაში, ბუნდუნოში, უნგრეთში, გერმანიაში, ავსტრიაში და პოლონეთში ანსამბლის მიერ ჩატარებულმა 250 კონცერტმა ბრწყინვალე გამოახილი კვირა იქაურ პრესაში.

თეატრები, საზოგადოებრივი პარკები, ესტრადები, მოედნები, ფაბრიკა-ქარხნების საკონცერტო დარბაზები, სადაც ანსამბლის გამოსვლები ტარდებოდა, — მუდამ გაქედლი იყო ხალხით. აღტაცებული მაყურებლები მხტვრულ იცეკვებით და თაიფულებით აჯილდოვებდნენ ანსამბლის სოლისტებს.

სტუმრად დემონსტრირებული გვეყვანის პიონერ-მოსწავლეებთან

უცხოეთში

ბუდაპეშტში, ქალაქის თეატრში, ბავშვებისათვის საკარგულ კონცერტს 2.000 პიონერ-მოსწავლე დაესწრო. კონცერტის დამთავრების შემდეგ ნორჩმა მაყურებლებმა სტენაზე საზეიმო ეთიარებაში ანსამბლის წევრები პიონერული ყვლისაგვეყვით და პიონერული ნიშნებით დააჯილდოვეს.

დარბაზში გაისმა მხურვალე შეძახილები:

— ეილონ სტალინი (გაუმარჯოს სტალინს!).

სახეიმოლიბარი პიონერები ერთხმად იმეორებდნენ ამ მგზნებარე შეძახილებს დიდი ბელადის ამხანაგ სტალინის საპატივსაცემად.

ბავშვებმა მხიარულად გააცილეს ქართველი სტუმრები და სიხოვეს მათ, საქართველოს პიონერებისათვის ვალდებულ უცხოურელი პიონერ-მოსწავლეების გულწრფელი სალამი.

რუმინეთში

წარმატებით ჩატარდა კონცერტი ბავშვებისათვის რუმინეთის დედაქალაქ ბუქარესტის კინოთეატრ „არა“ში, რომელსაც 2.500 მოზარდი მაყურებელი დაესწრო. კონცერტის დასასრულს მუდამ დარბაზმა მოსოლიერ განაშ შეასრულა „დემონსტრირებული ახალ-გაზრდაობის პიონერი“.

მეუბნარე ტანის გრიალში ისმოდა შეძახილები ჩვენი ქვეყანასა და მსოფლიო პროლეტარიატის ბრძენი ბელადის — დიდი სტალინის საპატივსაცემად.

ბავშვები, მადლიერი გარბნობით იხსენებდნენ დიდ ბელადს, რომელმაც იხსნა მათი ქვეყანა გერმანული ფაშისტო ბარბაროსებისაგან.

დიდი ზეიმი ჩატარდა ანსამბლის გამოსვლა ბერლინის იპოდრომზე, რომელსაც მშობლებთან ერთად, 120.000 ბავშვი დაესწრო.

მაყურებლები იპოდრომზე გამოცხადდნენ ორგანიზებულად. ქუჩებში ისმოდა ნორჩი თაობის საყვირისა და ღოღის ხმა და მზიარული სიმღერები. ეს იყო დიდი ზეიმი გერმანული გავრცელებისათვის.

კონცერტის დაწყების წინ, ანსამბლის პიანისტმა ქალმა და მოცეკვავებმა ნელი ჩიჭოვანა გერმანულ განაშ მაყურებლებს უამბო საქართველოს მიღწევების შესახებ, ვადრო ჩვენი ვაშრული, ჩვენი კულტურა და საბჭოთა ხელოვნებების დრის აყვავებული და გაფორმებული დღევანდელი საქართველო, თავისი აღმაშენებით და ღიალი მშენებლობით. მეუბნარე ტანმა დაეფარა მომსხრენლის შემდეგი სიტყვები:

— საქართველომ მსოფლიოს მისცა მთელი პროგრესული ცაცობისათვის ბრძენი ბელადი დიდი სტალინი... კონცერტის დამთავრების შემდეგ პიონერული რაზმების მეთაურები რიგრიგობით უბარებდნენ ანსამბლის ხელმძღვანელს:

— ჩვენ ვართ სტალინური პიონერები, გაუმარჯოს საქართველო სტალინს, გაუმარჯოს საბჭოთა კავშირს.

დასასრულს ბავშვებმა, მშობლებთან ერთად, შეასრულეს „ინტერნაციონალი“.

პოლონეთში

— ქალაქ ვარშავაში, — ვაჰამბობს აშ. ი. სუხიშვილი. — მთავრობის თეატრში, კონცერტის დასრულების შემდეგ, ჩემთან მოვიდა ამავე თეატრის დირექტორი და მოხსნა: — თქვენს კონცერტს უცქერდა ჩემი 11 წლის ვაჟიშვილი. — იგი ისეთი აღტაცებული და ქმარითობი დარჩა თქვენი ანსამბლის გამოსვლით, რომ მან მოთხოვა, რაც შეიძლება მეტი წიგნები ეუფოვო ღამისა ქვეყნის — საქართველოს შესახებ, სადაც ასე ღამისად მღეროიან, იცემენ და ცეკვებენო...

— ჩვენ, — ვანაგრძობს აშ. ი. სუხიშვილი, — ყველგან, მოგზაურობაში, აღსაყვებ ვეყავით ერთი გარბნობით, რომ ვართ დიადი საბჭოთა კავშირის მოქალაქეები. ჩვენ, ყველგან გვემოხდა უღრმესი მადლობა, მიმართული მშვიდობისმოყვარე პროგრესული ცაცობისათვის გენიალური ბელადისადმი დიდი სტალინისადმი.

კობე ავალიშვილი

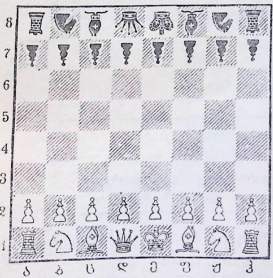
ქ ა დ რ ა კ ი ს ფ ი გ უ რ ე ბ ი

ქადრაკს თამაშობს დაფაზე ორი მოწინააღმდეგე მხარე: „თეთრები“ და „შავები“. როგორც თეთრებს, ისე შავებს აქვთ ფიგურათა ერთიდაიგივე რაოდენობა.

ქადრაკის თამაშში სულ ექვსი სხვადასხვა სახის ფიგურა არსებობს:

	თეთრები		შავები
მეფე		ჩაწერისას აღინიშნება ასო: შ	
ლაზიერი		" " " ლ	
ტურა		" " " ტ	
კუ		" " " კ	
რაში		" " " რ	
პაიკი		ჩაწერისას აღინიშნება მხოლოდ უჯრედის სახელწოდებით.	

ფიგურათა დალაგება თამაშის ხაზში მდგომარეობისას

როგორც ვხედავთ, თეთრების ფიგურები თამაშის დაწყებისას დაგდება პირველ და მეორე ჰორიზონტალზე. შავების ფიგურები დაგდება მესამე და მეშვიდე ჰორიზონტალზე.

დაფა იდგმება მოწინააღმდეგეთა შორის ისე, რომ კუთხის შავი უჯრედი იყოს მოთამაშის მარცხნივ.

დაწყებით პოზიციაში მდგომარეობის ჩაწერა ხდება ასე:

თეთრები: შ ე8, ლ დ1, ტ ა1, კ ჰ1, კ ც1, კ ფ1, რ ბ1, რ ყ1, პაიკები: ა2, ბ2, ც2, დ2, ე2, ფ2, ე2, და ჰ2, (სულ 16 ფიგურა).

შავები: შ ე8, ლ დ8, ტ ა8, ტ ჰ8, კ ც8, კ ფ8, რ ბ8, რ ყ8, პაიკები: ა7, ბ7, ც7, დ7, ე7, ფ7, ე7, და ჰ7, (სულ 16 ფიგურა).

(გაგრძელება იქნება)

პ. პერალიძე

სსრ კავშირის სპორტის ოსტატი

პ ი ო ნ ე რ ი № 2 თებერვალი 1950

საბავშვო ალკა ცენტრალური კომიტეტის
სოცველთაშორი საბავშვო ჟურნალი

გამომცემლობა
„კომუნისტი“
ფელიწალი XXIV

ПИОНЕРИ Ежемесячный детский журнал Центрального Комитета ЛКСМ Грузии

შ ი ნ ა ა რ ს ი

საბჭოთა კავშირის გენერალისიმუსი ი. ბ. სტალინი (ნაბ. ი. თოძისა, ფოტოაპროდუქცია)	33	20	21	23	25	30	31	31	31	31
სამშობლოს ერთგული გუშაგი (წერილი)	2	20	21	23	25	30	31	31	31	31
მ. მრევლიშვილი — სათებერვლო (ლექსი)	4	20	21	23	25	30	31	31	31	31
ვ. თაქთაიშვილი — პირველი წარმატება (მითხრობა)	5	20	21	23	25	30	31	31	31	31
მ. შიქლაძე — ბუნების კარი შეაღო (ლექსი)	10	20	21	23	25	30	31	31	31	31
მ. წანგურაშვილი — მებძოლის სიმღერა ბელადზე (ლექსი)	11	20	21	23	25	30	31	31	31	31
სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭო (წერილი)	12	20	21	23	25	30	31	31	31	31
მ. ფორჩხიძე — ბუნების გამოვლენება (ლექსი)	14	20	21	23	25	30	31	31	31	31
ბ. ჩხეიძე — ჯოჯოკი (მითხრობა)	15	20	21	23	25	30	31	31	31	31
ვ. ნადარეიშვილი — პიონერული ნიშანი (ლექსი)	19	20	21	23	25	30	31	31	31	31

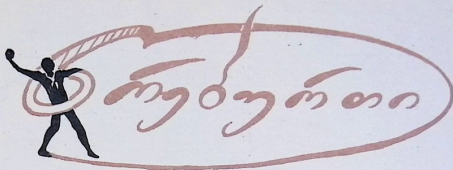
პასუხისმგებელი რედაქტორი **მ. კახანიძე**

პასუხისმგებელი მდივანი **ვ. თორღუა**

სარედაქციო კოლეგია: **ე. აგლაძე, დ. გვრიტიშვილი, ვ. ვარდიაშვილი, გ. თავაძეშვილი, მარიჯანი, მ. მირიანაშვილი, თ. ნემსაძე, ზ. შენგელია.**

რედაქციის მისამართი: თბილისი, ლენინის ქ. № 14. ტელ. 3-81-85

ს ჟ უ ნ ა წ ა რ ა ყ ე ნ ი ა ვ დ ე ლ რ ე მ ს ა ტ უ შ რ უ ნ დ ე რ ა თ

წრებურთის თამაშისათვის საჭიროა პატარა ბურთი. ბავშვები თამაშობის ადგილზე შემოაელებენ წრეს 6-7 მეტრამდე დიამეტრით, რის შემდეგ იყოფიან ორ ჯგუფად.

კენკისყრის შედეგად ერთ-ერთ ჯგუფს წრეში ჩადგომა მოუწევს. მეორე ჯგუფის ორი მოთამაშე ღებდა წრის გარეთ მოპირდაპირე მხარეზე. ისინი, რაც შეიძლება, სწრაფად გადასცემენ ერთმანეთს ბურთს, და როცა ხელსაყრელ დროს იპოვიან, ესე-რიან წრეში მდგომ მოწინააღმდეგეებს. ეს უკანასკნელნი ცდილობენ ბურთის აცილე-

ბას. ის მოთამაშე, რომელსაც ბურთი მოხედება - ჩაჭრილია; დაცილების შემთხვევაში ბურთის მსროლელი მოთამაშეა ჩაჭრილი და მის ადგილს მისი ჯგუფის შემდგომი მოთამაშე იჭერს.

ჩაჭრილი მოთამაშენი გადიან თამაშიდან. ასე გრძელდება თამაში, ვიდრე ერთ-ერთი ჯგუფის ყველა მოთამაშე არ ჩაიჭრება, რის შემდეგ თამაში თავიდან იწყება. წრეში ღებდა წაგებული გუნდი.

ზ. შერაზალიძე

პასუხი ქუჩაზე „ბონების“ № 1-ში მოთავსებულ ქარხნობაზე

მმართველობა

მმართველობა

1. ვაშაჯვება,
2. თბოსკოპ,
3. იმითაცია,
4. ახ,
5. ია,
7. არხენა,
8. კრემლი,
13. ლოდი,
14. ზოლა,
- 16 რური,
17. აილა,
18. ენა.

2. ობი,
4. ატამი,
5. ტაბო,
8. იაკი,
10. ხოკრტი,
11. რე,
12. მე,
13. ლახი,
15. არია,
19. სტალინგრადი.

ფანსი 5 მან.

10.4/766

МЕТОД КАРБ ЕВРОП
1 12 2

თიკრი

